

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVHOHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107007/B/36146475406872068

**SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ ASPEKTY
CHUDOBY V KONTEXTE GLOBALIZÁCIE**

Bakalárska práca

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVHOHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

**SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ ASPEKTY
CHUDOBY V KONTEXTE GLOBALIZÁCIE**

Bakalárska práca

Študijný program: ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra ekonómie a manažmentu
Vedúci záverečnej práce: Ing. Klaudia Bžanová

Košice 2025

Júlia Behúnová

Podakovanie

Neodmysliteľnou súčasťou tejto práce sú aj rady od mojej školiteľky Ing. Klaudii Bžanovej, ktorej sa touto cestou chcem úprimne poďakovať za jej trpezlivosť, ochotu a správne nasmerovanie počas celého procesu písania tejto záverečnej práce.

ABSTRAKT

BEHÚNOVÁ, Júlia: Sociálno-ekonomické aspekty chudoby v kontexte globalizácie – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach; Katedra ekonómie a manažmentu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Klaudia Bžanová. – Košice: PHF EU, 2025, počet strán 42.

Cieľom záverečnej práce bolo porozumieť vzájomnému vzťahu medzi globalizáciou a chudobou, identifikovať kľúčové sociálno-ekonomické faktory, ktoré prispievajú k chudobe a navrhnúť efektívne politiky na jej zníženie, ako aj zmiernenie sociálnych nerovnosti. Údaje sme získali z overených internetových databáz, vedeckých článkov, knižných publikácií a oficiálnych štatistických portálov. Na ich spracovanie sme použili metódu komparatívnej analýzy, pri ktorej sme porovnávali vybrané ekonomické ukazovatele vo vybraných krajinách. Výsledkom riešenia práce je identifikácia hlavných trendov a rozdielov v sociálno-ekonomickom vývoji skúmaných krajín, ako aj preukázanie prepojení medzi globalizáciou, chudobou a vybranými ekonomickými ukazovateľmi. Pridaná hodnota práce je v poukázaní na konkrétne faktory ovplyvňujúce sociálno-ekonomický vývoj, ako aj v návrhoch opatrení na zmiernenie chudoby a podporu udržateľného rastu v skúmaných krajinách.

Kľúčové slová:

chudoba, globalizácia, sociálno-ekonomické aspekty, sociálna nerovnosť, udržateľný rozvoj, vzdelanie, zdravotná starostlivosť, zamestnanie, ekonomická politika

ABSTRACT

BEHÚNOVÁ, Júlia: Socio-Economic Aspects of Poverty in the Context of Globalization – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Economics with seat in Košice; Department of Economics and Management. – Thesis supervisor: Ing. Klaudia Bžanová. – Košice: PHF EU, 2025, number of pages 42.

The aim of this thesis was to understand the interrelationship between globalization and poverty, to identify key socio-economic factors contributing to poverty, and to propose effective policies for its reduction as well as for mitigating social inequalities. Data were obtained from verified online databases, scientific articles, book publications, and official statistical portals. The method of comparative analysis was used to process the data, whereby selected economic indicators were compared across the chosen countries. The outcome of the thesis is the identification of major trends and differences in the socio-economic development of the examined countries, as well as the demonstration of connections between globalization, poverty, and selected economic indicators. The added value of the thesis lies in highlighting specific factors influencing socio-economic development, as well as in proposing measures to reduce poverty and support sustainable growth in the countries under review.

Key words:

poverty, globalization, socio-economic aspects, social inequality, sustainable development, education, health care, employment, economic policy

OBSAH

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 <i>Chudoba</i>	8
1.1.1 Definícia chudoby	8
1.1.2 Základné typy chudoby	11
1.1.3 Nerovnosť a prosperita	12
1.1.4 Chudoba z pohľadu multidimenzionálnych indikátorov	12
1.2 <i>Globalizácia</i>	13
1.2.1 Vymedzenie pojmu globalizácia	14
1.2.2 Prínosy a nevýhody globalizácie	15
1.2.3 Problematika globálnej regulácie a jej dopady na rozvojové krajiny	16
1.3 <i>Vzťah medzi chudobou a globalizáciou</i>	17
1.3.1 Chudoba v kontexte globalizácie	17
2 Cieľ práce	19
3 Metodika práce a metódy skúmania	20
3.1 <i>Objekt skúmania</i>	20
3.2 <i>Získavanie dát a metódy ich spracovania</i>	20
4 Výsledky práce	22
4.1 <i>Miera rizika chudoby vybraných krajín</i>	22
4.2 <i>Vývoji inflácie vybraných krajín</i>	24
4.3 <i>Vývoj miery nezamestnanosti vybraných krajín</i>	26
4.4 <i>Reálny HDP vybraných krajín</i>	28
4.5 <i>Giniho koeficient vybraných krajín</i>	31
5 Diskusia	34
5.1 <i>Návrhy na redukciu chudoby a zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie</i>	36
Záver	39
Zoznam použitej literatúry	40

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Obr. 1 Miera rizika chudoby vybraných krajín v %	23
Obr. 2 Vývoj inflácie vybraných krajín v %	25
Obr. 3 Vývoj miery nezamestnanosti vybraných krajín v %	27
Obr. 4 Reálny HDP vybraných krajín na obyvateľa	29
Obr. 5 Giniho koeficient vybraných krajín v %	31

Úvod

Chudoba ako sociálno-ekonomický jav je súčasťou ľudskej spoločnosti už od nepamäti. Kým v minulosti bola častokrát považovaná za prirodzenú súčasť života, dnes predstavuje závažný problém, ktorý ovplyvňuje kvalitu života jednotlivcov, stabilitu spoločnosti a hospodársky vývoj krajín. Moderná spoločnosť čelí výzve, ako účinne reagovať na prehlbujúce sa rozdiely v príjmoch a životných podmienkach, ktoré sú výsledkom nielen rôznych vnútropolitických rozhodnutí v jednotlivých štátoch, ale aj dôsledkom globálnych ekonomických a sociálnych procesov.

Čoraz častejšie sa ukazuje, že chudobu nemožno vnímať iba v rámci jednotlivých krajín. Globalizácia prepája ekonomiky, rôzne kultúry a spoločnosti, kde výrazne vplýva na rozdelenie bohatstva, zamestnanosť i životné podmienky obyvateľstva. Hoci so sebou prináša nové technologické pokroky a inovácie, rast produktivity a prístup na medzinárodné trhy zároveň spôsobuje nerovnováhu a prehĺbuje sociálne rozdiely. V tomto modernom globálne prepojenom svete je vplyv globalizácie na chudobu čoraz viditeľnejší a pociťovaný na rôznych sociálno-ekonomických úrovniach.

Cieľom tejto záverečnej práce je analyzovať ekonomicko-sociálne aspekty chudoby v širšom kontexte globalizačných procesov. Práca upriamuje pozornosť na identifikáciu hlavných faktorov, ktoré výrazne prispievajú k vzniku a prehľbovaniu chudoby, ako aj sociálneho vylúčenia, pričom hodnotí vplyv ekonomických ukazovateľov, ako sú nezamestnanosť, príjmová nerovnosť, rast HDP či Giniho koeficient, ktorý odráža mieru príjmovej nerovnosti medzi obyvateľmi. Súčasťou práce je aj analýza vývoja miery rizika chudoby a súvisiacich indikátorov vo vybraných krajinách Európskej únie s cieľom poukázať na ich postavenie a vývoj v podmienkach globalizovanej ekonomiky.

Význam tejto záverečnej práce spočíva v hlbšom porozumení vzťahu medzi ekonomickým výkonom krajín a sociálnou situáciou obyvateľstva. Pochopenie tohto vzájomného vzťahu je kľúčovým faktorom pre navrhovanie efektívnych opatrení, ktoré by mohli zmierniť negatívne dopady globalizácie a zároveň podporiť sociálnu súdržnosť krajín. Prostredníctvom tejto práce sa usilujeme nielen analyzovať dostupné údaje, ale aj vytvoriť priestor na zamyslenie nad tým, akým smerom by sa mala uberať sociálna a hospodárska politika v dobe plnej globálnych výziev.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Táto kapitola sa zameriava na dve dôležité témy, ktoré sa navzájom prelínajú a spoločne ovplyvňujú životy miliónov ľudí po celom svete, ide o chudobu a globalizáciu. Najskôr si priblížime pojem chudoba, faktory, ktoré ovplyvňujú jej vývoj, ako aj jej rôzne podoby. Následne sa budeme venovať globalizácii, ktorá je v súčasnosti veľmi aktuálnou témou a má silný vplyv na sociálno-ekonomické aj kultúrne podmienky jednotlivých krajín. Cieľom tejto kapitoly je podrobnejšie predstaviť tieto pojmy a zároveň lepšie pochopiť ich vzájomné prepojenie.

1.1 Chudoba

Chudoba sa nám často zamieňa s pojmom nerovnosť, no v skutočnosti sa tieto dva termíny odlišujú. Zatiaľ čo nerovnosť poukazuje na nerovnomernosť životných podmienok v spoločnosti, chudoba sa sústreďuje výlučne na tých, ktorí nedosahujú minimálny životný štandard, zásadný pre zabezpečenie základných ľudských potrieb. (Dudová, 2018)

1.1.1 Definícia chudoby

Podľa (United Nations, 2024) je chudoba globálnym fenoménom, ktorý postihuje milióny ľudí po celom svete. Je dôležité zdôrazniť, že jej existencia nie je nezvratná a mnohokrát je výsledkom rozhodnutí vlád alebo spoločnosti. Ľudia žijúci v chudobe čelia nielen sociálnej marginalizácii, ale aj rôznym systémovým prekážkam, ktoré im znemožňujú prístup k základným službám a potrebnej podpore. Na eliminovanie globálnej chudoby je nevyhnutné, aby vlády vytvárali inštitúcie a systémy s dôrazom na ľudské práva a nezabúdali na tých najzraniteľnejších, ktorí by mali byť ich prioritou.

Chudoba je komplexný sociálny a ekonomický jav, ktorý je prítomný vo všetkých spoločnostiach a predstavuje globálny problém, s ktorým bojujú aj najvyspelejšie krajiny sveta. Môžeme ju jednoznačne zaradiť k najstarším sociálnym problémom, s ktorými ľudstvo bojuje už stáročia. Na zníženie chudoby sa vynakladajú značné prostriedky, no vzhľadom na štatistické výsledky sa chudoba, ako taká, zmierňuje vo svete stále len pomaly. (Džambazovič, 2007)

Chudoba predstavuje mnohorozmerný spoločenský jav, ktorý sa nevníma len ako nedostatok peňažných prostriedkov alebo príjmu. Ide o stav, ktorý výrazne ovplyvňuje rôzne oblasti života jednotlivcov, komún a celej spoločnosti. Zasahuje viacero dimenzií, ktoré sa

vzájomne prelínajú a často navzájom prehľbujú. Práve tieto dimenzie, známe ako aspekty chudoby predstavujú rôzne podoby tohto javu. Ide o: (Gweshengwe a Hassan, 2020)

- Finančné aspekty chudoby – Ide o situácie, v ktorých príjem jednotlivca nedosahuje úroveň minimálnej mzdy, ktorá je stanovená v danej krajine. Táto situácia sa môže prejavovať aj obmedzeným prístupom k pôžičkám, absenciou úspor alebo celkovou finančnou nestabilitou, ktorá jednotlivcovi znemožňuje reagovať na neočakávané výdavky alebo tvorbu úspor na dlhodobé ciele.

- Ekonomické aspekty chudoby – Poukazujú na obmedzený prístup k zdrojom nevyhnutným na zabezpečenie základných ľudských potrieb. Zahŕňajú absenciu prírodných zdrojov, ako sú voda, pôda či čisté ovzdušie, ako aj nedostatočne rozvinutú infraštruktúru, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou hospodárskeho rozvoja a významne ovplyvňuje kvalitu života obyvateľstva. Ďalším prejavom tohto rozmeru chudoby je znížená dostupnosť vzdelania, zdravotnej starostlivosti a príležitostí na rozvoj odborných zručností. Významnú úlohu zohráva aj obmedzená ponuka stabilného zamestnania, pričom dostupné pracovné pozície sú často nestále a nedostatočne ohodnotené, čo znemožňuje dosiahnuť primeranú životnú úroveň.

- Materiálne aspekty chudoby – Viazu sa na životné podmienky jednotlivcov a domácností. Predstavujú stav materiálneho nedostatku, ktorý sa môže prejavovať absenciou základného vybavenia v domácnosti, nekvalitným bývaním či nedostatkom potravín, ošatenia, hygienických potrieb rovnako aj obmedzeným prístupom k službám a dopravným prostriedkom, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou modernej spoločnosti. Dlhodobé prežívanie v takýchto podmienkach môže viesť k obmedzeniu sociálnej mobility jednotlivca a zároveň oslabovať snahy o udržateľný rozvoj.

- Sociálne aspekty chudoby – Ide o nízku mieru sociálnej integrácie, ktorá zohráva dôležitú úlohu pri zlepšovaní životných podmienok jednotlivcov a domácností. Jedným z hlavných dôsledkov je obmedzená účasť na spoločenských aktivitách, ako aj na rodinných a kultúrnych podujatiach. Ľudia žijúci v chudobe často nemajú príležitosť aktívne sa zapájať do verejného života ani naplňovať spoločenské role a očakávania, ktoré na nich kladie okolie. Dlhotrvajúca sociálna izolácia môže u jednotlivca vyvolať pocity osamelosti, rovnako ako prispieť k strate sebadôvery a pocitu spolupatričnosti, čo výrazne podporuje prehĺbenie jeho marginalizácie v spoločnosti.

- Environmentálne aspekty chudoby – Kladú dôraz na životné prostredie, v ktorom žijú ľudia na pokraji chudoby alebo v úplnej chudobe. Mnohokrát ide o regióny s nedostatočne vybudovanou infraštruktúrou, obmedzeným prístupom k doprave a vyšším rizikom živelných katastrof, ako sú zemetrasenia, povodne, zosuvy pôdy či suchá. V týchto oblastiach sa tiež často vyskytuje nedostatok čistej pitnej vody a elektriny, čo je nevyhnutná súčasťou života. Takéto nepriaznivé podmienky jednotlivcom zásadne komplikujú každodenné fungovanie a negatívne ovplyvňujú ich sociálny vývoj, zdravotný stav a prístup k pracovným príležitostiam.

- Sezónne aspekty chudoby – Zameriavajú sa na konkrétne obdobia počas roka, keď sa životná situácia ľudí žijúcich v chudobe zvyčajne ešte viac zhoršuje. Ide najmä o obdobia klimatických extrémov, ako sú suchá alebo intenzívne zrážky, ako aj o časové úseky spojené so zvýšenými výdavkami, ako začiatok školského roka či sviatky. V takýchto obdobiach sa chudobní jednotlivci a domácnosti častejšie stretávajú s nedostatkom základných potrieb, rastúcimi nákladmi, zdravotnými problémami a obmedzenou sociálnou izoláciou, čo ešte viac prehľbuje ich zraniteľnosť.

- Zdravotne aspekty chudoby – Týkajú sa zhoršeného zdravotného stavu a obmedzeného prístupu k potrebnej zdravotnej starostlivosti. Chudoba sa v tomto prípade často prejavuje podvýživou, zníženou dĺžkou života jednotlivca, zvýšenou náchylnosťou voči ochoreniam a výrazným oslabením imunity. Ľudia žijúci v chudobe sú častejšie vystavení chronickému stresu, nemajú dostatočný prístup k preventívnym opatreniam a sú zdravotným systémom často prehladaní alebo zanedbávaní, čo negatívne ovplyvňuje ich celkovú životnú úroveň a schopnosť plnohodnotne fungovať v spoločnosti.

Podľa (United Nations, 2023) predstavujú udržateľný rozvoj a zníženie chudoby veľkú výzvu pre rozvojové aj rozvinuté krajiny. Hlavným zámerom je posilnenie hospodárskej prosperity, pričom sa súčasne rešpektujú environmentálne limity spoločne s ochranou životného prostredia. Ciele udržateľného rozvoja vychádzajú z princípu, že odstraňovanie chudoby musí byť sprevádzané stratégiami podporujúcimi udržateľný hospodársky rast a súčasne riešiť rôznorodé sociálne potreby spoločnosti. K týmto potrebám patrí napríklad prístup ku kvalitnému vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti, funkčnému sociálnemu systému či príležitostiam na trhu práce, pričom neoddeliteľným aspektom týchto stratégií je aj ochrana prírodných zdrojov a úsilie o zníženie negatívnych dopadov klimatických zmien.

1.1.2 Základné typy chudoby

Do tejto kategórie spadá absolútna chudoba (absolute poverty), relatívna chudoba (relative poverty) a mierna chudoba (moderate poverty).

Absolútna chudoba je stav, ktorý sa zakladá na koncepte minimálnej hranice príjmu, v ktorom jednotlivec alebo domácnosti nedisponujú finančnými prostriedkami, ktoré by boli dostatočne postačujúce na pokrytie základných životných potrieb, ako sú strava, strecha nad hlavou, ošatenie a zdravotná starostlivosť. Dôsledky tohto stavu môžu byť vážne a viesť k podvýžive, zdravotnému úpadku, výrazne kratšej dĺžke života jednotlivca alebo k obmedzenému prístupu k vzdelaniu. Stanovuje sa pevnou hranicou, ktorá definuje najnižšiu úroveň zabezpečenia základných životných potrieb dôležitých na prežitie, zostáva nemenná bez ohľadu na čas či geografickú lokalitu. Je dôležité podotknúť, že absolútna chudoba je faktorom, ktorý priamo ovplyvňuje rozvoj krajiny a jeho dôsledky sú úzko späté s ekonomikou a sociálnou politikou štátu. Ľudia žijúci v tomto stave sú častokrát vystavení nielen problémom s uspokojením základných životných potrieb, ale čelia aj veľkému riziku exklúzie a marginalizácie. (Decerf, 2022)

Relatívna chudoba je definovaná ako stav, kde jednotlivec alebo domácnosti disponujú príjmom, ktorý je niekoľkonásobne nižší v porovnaní s väčšinou spoločnosti, v ktorej žije. Tento typ chudoby nezohľadňuje len materiálny nedostatok, ale zahŕňa aj obmedzený prístup jednotlivca na účasti bežných sociálnych, ekonomických a kultúrnych aktivitách, ktoré sú v danej spoločnosti považované za štandardné alebo normálne, čo môže viesť k sociálnej izolácii. Môžeme povedať, že relatívna chudoba má úzku nadväznosť na nerovnosť v rámci spoločnosti, keďže nám poukazuje na to, aké veľké rozdiely v príjmoch a dostupnosti základným životným podmienkam existujú medzi rôznymi sociálnymi skupinami. Vzhľadom na rozvojové krajiny treba mať na pamäti, že niektoré z týchto krajín, kde sú ich stredné príjmy extrémne nízke, môže nastať problém v považovaní niektorých jednotlivcov za relatívne chudobných, keď ich životná úroveň je v absolútnom zmysle chudobná. (Yamamori, 2018)

Mierna chudoba označuje stav, v ktorom jednotlivci alebo domácnosti majú príjmy postačujúce na pokrytie základných životných potrieb, no zároveň čelia obmedzeným možnostiam na uspokojenie ďalších požiadaviek, ako sú napr. kultúra, vzdelanie či voľnočasové aktivity. Títo ľudia sa denne stretávajú s problémami pri pokrývaní základných nákladov a často sa ocitajú na hranici chudoby. (Jusko, 2021)

1.1.3 Nerovnosť a prosperita

Prosperitu môžeme vymedziť ako vzájomný vzťah medzi individuálnym životom jednotlivca, kde zahrňame kvalitu života, jeho ambície a ciele, a širšími systémami, ktoré ovplyvňujú bežný chod života jednotlivca, ako sú ekonomické, sociálne, politické a environmentálne faktory. Všetky tieto faktory sú veľmi významné práve pri eliminácii nerovnosti a budovaní udržateľného rozvoja. Je dôležité zdôrazniť, že prosperita sa netýka len ekonomického rastu, ale zahrňa aj širšie hodnoty spoločnosti a spravodlivosť. V konečnom dôsledku sa prosperita nedá chápať len ako materiálny blahobyt, ale rozumieme ňou aj kvalitný život spoločnosti, ktorý akceptuje limity a obmedzenia stanovené väčšími systémami, ako sú ekonomika, sociálno-politické štruktúry a životné prostredie. (Moore, a kol., 2023)

Podľa (World Bank, 2025) vysoká miera nerovnosti zapríčiňuje obmedzený prístup k možnostiam na zmenu sociálno-ekonomického postavenia, čo môže z dlhodobého hľadiska ešte viac brániť inkluzívnemu rastu a boju proti chudobe. V rámci odhadu takmer jedna pätina globálnej populácie žije práve v krajinách, kde sa vyskytuje vysoká úroveň sociálno-ekonomickej nerovnosti. Na zrýchlenie dosahovania spoločnej prosperity je dôležité a nevyhnutné dosiahnuť rýchlejší a inkluzívnejší ekonomický rast. Ak by sme sa zamerali na súčasné tempo rastu krajín s vyšším stredným príjmom, tieto krajiny by potrebovali najmenej sto rokov na vyrovnanie rozdielov v prosperite. Tento časový rámec je možné skrátiť v prípade, že rast príjmov danej krajiny výrazne zrýchli a bude prístupnejším pre širšiu časť populácie. Dosiahnutie rovnakej úrovne prosperity s nižším tempom rastu, môžu krajiny dosiahnuť, ak znížia nerovnosti v príjmoch.

1.1.4 Chudoba z pohľadu multidimenzionálnych indikátorov

Multidimenzionálny index chudoby (MPI) predstavuje analytický nástroj určený na hodnotenie akútnej multidimenzionálnej chudoby. Index sa nesústreďuje na chudobou iba z pohľadu materiálnych aspektov, ako je príjem jednotlivca, ale zohľadňuje aj širší rámec indikátorov, ktoré v značnej miere ovplyvňujú kvalitu životnej úrovne jednotlivca. (Alkire, a kol., 2020)

Multidimenzionálna chudoba si vyžaduje komplexný prístup, ktorý berie do úvahy niekoľko faktorov súčasne. V rámci pozorovania a porovnania chudoby v priebehu niekoľkých časových období a geografických oblastí je nesmierne dôležité sledovať dané

faktory a zvoliť najvhodnejšiu alternatívu, ktorá bude mať najväčšiu pravdepodobnosť prínosu k zlepšeniu blahobytu a zníženiu chudoby regiónu. Multidimenzionálny index chudoby sa skladá z troch kľúčových dimenzií, ktoré tvoria jeho neoddeliteľnú súčasť. Tieto dimenzie obsahujú zdravie, vzdelávanie a životnú úroveň. (Dotter a Klasen, 2017)

- Zdravie – dimenzia sa zameriava na sledovanie úmrtnosti v domácnosti, na základe ktorej meria a zisťuje či domácnosti nie sú postihované zbytočnými stratami životov, čo v konečnom dôsledku negatívne ovplyvňuje celkovú úroveň ľudského rozvoja.
- Vzdelávanie – dimenzia zaoberajúca sa ukazovateľmi, ako nedokončené vzdelanie alebo obmedzený prístup k základnému vzdelaniu, ktoré vplyvajú na konečné hodnotenie úrovne vzdelávania v daných krajinách a prístup k vzdelávacím možnostiam.
- Životná úroveň – dimenzia sledujúca ukazovatele, ako energie, pitná voda v domácnosti, zdravotná starostlivosť, hygienické podmienky a mnoho ďalších podstatných materiálnych potrieb, pomocou ktorých sa ohodnocuje a určuje životná úroveň domácnosti.

Práve tieto tri oblasti sú kľúčové pri meraní chudoby, vzhľadom na to, aký výrazný vplyv majú na celkový životný štandard. MPI nám ukazuje, že chudoba nie je iba o nedostatku finančných prostriedkov, ale je aj o zlom zdravotnom stave jednotlivca, nízkej úrovni vzdelania a zlej kvalite života. Index sa zameriava na meranie rôznych oblastí, ktoré majú dopady na životy jednotlivcov a umožňuje tak presnejšie porovnávať mieru chudoby medzi krajinami. Taktiež pomáha vládam a organizáciám lepšie zacieliť pomoc tam, kde je naozaj potrebná.

1.2 Globalizácia

Vzhľadom na rýchlo rastúce množstvo literatúry o globalizácii a jej dôsledkoch existuje nejednotnosť v tom, ako tento jav definovať a pochopiť. Termín globalizácia vyvoláva množstvo otázok spoločne s rozličnými názormi a diskusiami. Aj keď je mnohokrát spájaná so zásadnými zmenami, ktoré sa odohrávajú vo svete, jej podstata zostáva naďalej predmetom diskusie. Táto podkapitola poskytuje lepší pohľad na pochopenie fenoménu globalizácie. (McBride a Wiseman, 2000)

1.2.1 Vymedzenie pojmu globalizácia

Globalizáciou sa rozumie proces, ktorý smeruje k rastúcej vzájomnej závislosti medzi štátmi a regiónmi na celosvetovej úrovni, inými slovami ide o rozširovanie a premenu tradičných národných identít a hraníc na globálnu úroveň. Prostredníctvom tohto procesu sa posilňuje výmena informácií, tovarov, služieb medzi štátmi na svetovej úrovni, čo otvára a umožňuje nové príležitosti pre spoločnosť. Ide o systém sociálnych procesov, pomocou ktorých sa transformujú spôsoby fungovania spoločnosti. Tento rozvoj sa uskutočňuje postupne alebo dynamicky, no stále je sprevádzaný konkrétnou sociálnou zmenou. Globalizáciu môžeme vymedziť tiež ako dynamický proces, podobne ako pojem modernizácia, v ktorom nie sú stanovené pevné hranice, ale zároveň sa nepretržite vyvíja. V jednoduchosti môžeme globalizáciu považovať za rastúce prepojenie sveta, v oblastiach ekonomiky, kultúry a spoločnosti, kde sa pomaly vytrácajú tradičné národné hranice. (Steger, 2020)

Jadrom globalizácie je medzinárodná integrácia, ktorá transformuje a formuje nielen ekonomiku štátu, ale aj jeho kultúru a spoločnosť. Nahrádza prevahu jedného systému za postupné vytváranie prepojeného multipolárneho sveta, v ktorom krajiny usilujú nájsť spoločné záujmy a vytvárajú vzájomnú spoluprácu. Očakáva sa, že krajiny budú v budúcnosti spolupracovať na globálnej úrovni čoraz viac a vo väčšej miere uskutočňovať obchodovanie v domácej mene. Integrácia sa v minulosti sústreďovala primárne na ekonomiku a geopolitiku štátov, pričom v súčasnosti je úzko prepojená s vývojom spoločnosti a jej formovaním ako celku. S týmto trendom prichádzajú nové spôsoby spolupráce, ktoré môžu byť prospešné pre všetky zakomponované krajiny. (Hošoff, 2024)

Globalizácia vo veľkej miere ovplyvňuje trh práce, zároveň so sebou prináša nové príležitosti, ktoré sú často sprevádzané aj výzvami. Liberalizované trhy prispievajú k posilneniu zamestnanosti a hospodárskej prosperity, zároveň však dochádza k presunu pracovných miest a zvyšovaniu konkurencie, čo môže mať negatívny dopad na isté skupiny pracovníkov. Je nevyhnutné klásť dôraz na prijatie opatrení na optimalizáciu benefitov globalizácie, zároveň vytvárať ochranné opatrenia pre tých, ktorí sú najviac postihnutí jej negatívnymi dôsledkami. (Cibik a Kóňa, 2024)

Ide o komplexný jav, ktorý zasahuje do sociálnej, politickej a ekonomickej sféry, ktorý formuje vývoj súčasnej spoločnosti a jej fungovanie na globálnej úrovni. Globalizácia je z ekonomického hľadiska častokrát vnímaná ako kľúčový faktor tohto procesu, avšak

práve sociálna globalizácia má intenzívnejší a trvalejší vplyv, ktorý zahŕňa formovanie kultúrnych a spoločenských noriem, zvykov a tradícií. Politická globalizácia sa zameriava na presádzanie západných hodnôt, ako sú ľudské práva, demokracia, sloboda prejavu či otvorená ekonomika, ktoré sa postupne šíria do rôznych častí sveta. Procesy politickej globalizácie sa môžu uskutočňovať rôznymi spôsobmi, pričom zahŕňajú pôsobenie medzinárodných organizácií, ako sú OSN, EÚ či NATO, mediálny a kultúrny vplyv, ale aj politický nátlak, pri ktorom západné štáty vyvíjajú tlak na vlády iných krajín s cieľom zaistiť dodržiavanie a rešpektovanie demokratických noriem. (Bowen a Bowen, 2024)

1.2.2 Prínosy a nevýhody globalizácie

Globalizácia predstavuje zložitý a mnohorozmerný proces, ktorý na jednej strane prináša nové príležitosti v oblasti obchodu, inovácií a medzinárodnej spolupráce, no zároveň so sebou nesie aj viaceré výzvy. Tie môžu viesť k prehĺbovaniu sociálnych nerovností či k negatívnym dopadom na životné prostredie. Ide teda o fenomén, ktorý má nielen pozitívne, ale aj negatívne dôsledky, tak ako na ekonomiky jednotlivých krajín aj na životnú úroveň ich obyvateľstva. K hlavným prínosom a nevýhodám globalizácie patria tieto aspekty: (Zhou, 2022)

Prínosy:

- Umožňuje voľný pohyb tovarov a služieb, tým dopomáha k väčšej produktivite a efektívnosti výroby,
- Podpora budovania nových pracovných miest v regiónoch, kde dochádza k investíciám a konkurencii zo zahraničia,
- Poskytované zahraničné investície, napomáhajúce k zlepšeniu miestnej infraštruktúry (doprava, energetika, komunikácie), čím podporujú hospodársky rozvoj,
- Dovoz tovarov alebo služieb z iných krajín môže spôsobiť pokles cien a ponúknuť širší výber pre spotrebiteľa, čím sa zvyšuje ich životná úroveň,
- Otvorenie trhov prispieva k vyššej konkurencii medzi podnikmi, čo môže spôsobiť zlepšenie kvality produktov a služieb a spotrebiteľovi priniesť nižšie ceny,

- Zrýchľuje prenos technológií a inovácií medzi krajinami, týmto podporuje technologický rozvoj a taktiež dopomáha k zvýšeniu konkurencieschopnosti,
- Poskytuje ľuďom príležitosť objavovať a akceptovať rôzne kultúry, čo môže prispieť k väčšej tolerancii a vzájomnému porozumeniu medzi národmi.

Negatíva:

- Prináša so sebou viditeľné rozdiely medzi vyspelými a rozvojovými krajinami, čím môže zapríčiniť sociálnu polarizáciu,
- Pokles pracovných miest v domácich ekonomikách, zapríčinený transformáciou výroby do krajín s nižšími nákladmi a lacnejšou pracovnou silou,
- Nedostatočná konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v rozvojových krajinách voči globálnym korporáciám často vedie k ich zániku alebo prebratiu väčšími zahraničnými firmami,
- Vznik ekonomických a finančných problémov jednej krajiny môže ovplyvniť ekonomiku a vývoj ostatných krajín, čím prispieva k zvyšovaniu rizika globálnych kríz,
- Prevalha určitých kultúrnych prvkov môže zapríčiniť zánik alebo utláčanie miestnych kultúrnych tradícií,
- Vznik znečistenia a poškodenia životného prostredia, spôsobený zanedbaním environmentálnych regulácií niektorých krajín.

1.2.3 Problematika globálnej regulácie a jej dopady na rozvojové krajiny

Globálne výzvy, ktorým čelí ľudstvo, majú zásadný dopad na kľúčové životné potreby a zasahujú všetky spoločenské vrstvy. Ich riešenie si vyžaduje koordinované úsilie medzinárodného spoločenstva. (Dudáš, a kol., 2017)

V globálnom meradle je neúspech globalizácie, či už v podobe nevybudovania stabilného svetového finančného systému, alebo v nedostatočne spravodlivom obchodnom režime, ktorý by bol prospešný a zohľadňoval by aj záujmy najchudobnejších krajín sveta, spôsobený predovšetkým slabým a nedostatočným globálnym riadením. Mnohokrát sú kľúčové rozhodnutia týkajúce sa globálnej finančnej sféry ovplyvňované v prospech

nadnárodných korporácií, spoločnosti vo finančnom sektore a bánk pred zamestnancami a ďalšími rezidentmi, ktorí sú taktiež súčasťou tejto problematiky. Tento problém vzniká v spôsobe, akým sú určované a vynucované základné normy a regulácie. V súčasnosti sú krajiny vzájomne silno prepojené na globálnej úrovni, avšak stále chýba efektívne globálne riadenie, ktoré by zabezpečilo koordinovanú a spravodlivú reguláciu týchto vzťahov. Rozvojové krajiny majú obmedzený vplyv na formovanie a rozhodovanie v procesoch globalizácie, čo znamená, že s klesajúcou úrovňou ich hospodárskej vyspelosti sa zároveň znižuje aj ich schopnosť ovplyvňovať globálne rozhodnutia. (Stiglitz, 2017)

1.3 Vzťah medzi chudobou a globalizáciou

Vzťah medzi týmito dvoma javmi je vzájomne prepojený a v globálnom meradle má výrazný dopad na spoločnosť, avšak dopady nemusia byť vždy pozitívne. Obchod a globálna integrácia zohrali kľúčovú úlohu v raste príjmov a v znižovaní chudoby a nerovnosti. V niektorých krajinách však tieto faktory so sebou priniesli opačný efekt, čo odhalilo negatívne dopady globalizácie na vývoj chudoby a prehĺbenie nerovnosti, čo zdôrazňuje dynamický charakter tohto vzťahu. (Revenga a Gonzalez, 2017)

1.3.1 Chudoba v kontexte globalizácie

Podľa (Collier, 2018) sa vzťah medzi chudobou a globalizáciou líši v závislosti od niekoľkých faktorov, ako sú napríklad politické ustanovenia, ekonomická štruktúra štátu, úroveň vzdelávania a kvalita infraštruktúry. V niektorých prípadoch môže globalizácia znižovať chudobu a zlepšovať ekonomiku štátu, ide najmä o krajiny, ktoré sú schopné adaptovať sa na globálny trh a aplikovať technologické inovácie. Na druhej strane, najmä pre mnohé rozvojové krajiny môže tento proces predstavovať veľkú výzvu, pretože nedostatok zdrojov a ich politická nestabilita im neumožňujú, aby sa mohli stať konkurencieschopnými na trhu. Rozlišujeme „nástroje“ globalizácie, kde môžeme zahrnúť medzinárodný obchod a inovácie, a „prekážky“, ako sú komplikácie a nedostatky v oblasti zdravotníctva, vzdelávania a politickej korupcie, ktoré môžu výrazne obmedziť schopnosti krajín využiť výhody, ktoré globalizácia so sebou prináša. Môžeme tvrdiť, že globalizácia nie je nevyhnutný proces, jej dôsledok závisí od schopnosti krajiny integrovať sa do globálneho trhu a riešiť svoje vnútorné výzvy, ako sú politická nestabilita, chudoba a slabá infraštruktúra. Globalizácia môže úspešne prispieť k zníženiu chudoby v krajinách, ktoré dokážu využiť príležitosti globálnych trhov. Krajiny s otvorenými ekonomikami a silnými

odvetviami majú väčšie množstvo príležitostí na obchodovanie a získavanie investícií, čo môže výrazne podporiť ich hospodársky vývoj a znížiť chudobu v krajine, avšak opačným prípadom sú krajiny, ktoré nie sú pripravené na výzvy, ktoré globalizácia ponúka, práve tento proces môže prispieť k prehĺbeniu chudoby. Štáty, ktoré majú nevyvinutú infraštruktúru, slabý právny systém alebo politickú nestabilitu, môžu častokrát čeliť väčším sociálnym a ekonomickým nerovnostiam ako rozvinuté krajiny, čo môže prispievať k zhoršovaniu chudoby. Práve nerovnomerné rozdelenie výhod globalizácie má na svedomí znevýhodnenie chudobnejších krajín, čím zároveň prehľbuje rozdiely medzi jednotlivými regiónmi sveta. Vzťah medzi týmito dvoma javmi v celku závisí od schopnosti danej krajiny nielen využívať príležitosti, ale aj vedieť efektívne riešiť domáce výzvy.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom tejto záverečnej práce je porozumieť vzájomnému vzťahu medzi globalizáciou a chudobou, identifikovať kľúčové sociálno-ekonomické faktory, ktoré prispievajú k chudobe a navrhnúť efektívne politiky na jej zníženie, ako aj zmiernenie sociálnych nerovností.

Pre efektívne naplnenie hlavného cieľa je kľúčovým krokom vymedzenie a stanovenie čiastkových cieľov, ktoré umožňujú metodicky pochopiť jednotlivé aspekty skúmanej problematiky a zároveň prispievajú k formulácii ucelených záverov. Definovanie čiastkových cieľov je uvedené v nasledujúcich bodoch:

- Preskúmanie relevantných domácich a zahraničných zdrojov so zameraním na teoretické východiská a definovanie kľúčových pojmov, ako sú chudoba, základné druhy chudoby, príčiny vzniku chudoby, globalizácia a jej výhody a nevýhody, vplyv globalizácie na vývoj chudoby,
- Definovanie predmetu skúmania,
- Posúdenie situácie jednotlivcov vystavených riziku chudoby v krajinách Európskej únie s porovnateľnou rozlohou alebo demografickou štruktúrou,
- Komplexná analýza miery rizika chudoby v skúmaných krajinách
- Analýza ukazovateľov hodnotiacich úroveň chudoby a sociálnej marginalizácie s cieľom identifikovať jej rozsah a dynamiku v skúmaných krajinách,
- Navrhnutie efektívnej politiky zameranej na zníženie chudoby a redukciu sociálnej nerovnosti, pričom sa bude klásť dôraz na udržateľnosť s cieľom zabezpečiť dlhodobý efekt opatrení, spravodlivé rozdelenie ekonomických príležitostí a posilnenie spoločenskej solidarity.

3 Metodika práce a metody skúmania

Účelom tejto kapitoly je priblížiť a podrobne rozobrať jednotlivé postupy a kroky, ktoré sme zvolili pri vypracovaní tejto záverečnej práce. Od samotného získavania kľúčových údajov až po ich vypracovanie a analyzovanie, pričom kladieme dôraz na objektivitu a presnosť získaných výsledkov. Následne sa budeme zaoberať detailným popisom objektu skúmania, spôsobmi získania údajov a metódami ich spracovania.

3.1 Objekt skúmania

Naším objektom skúmania v rámci tejto záverečnej práce je vzťah medzi chudobou a globalizáciou, s cieľom analyzovať ich vzájomnú dynamiku a skúmať, ako dopady globalizácie vplyvajú na úroveň chudoby v konkrétnych krajinách. Zameriavame sa na skúmanie, či globalizácia prináša pozitívne alebo negatívne dopady v sociálno-ekonomickom kontexte vybraných krajín. Na účely tejto analýzy sme si zvolili štyri krajiny Európskej únie (Nemecko, Francúzsko, Španielsko a Taliansko), ktoré sme skúmali v časovom období od roku 2018 do roku 2023. Tieto krajiny boli zvolené na základe ich podobnej demografickej štruktúry, veľkosti a počtu obyvateľov, čo umožňuje relevantné porovnanie a poskytuje spoľahlivý základ pre analýzu. Všetky tieto krajiny sú významnými a silnými ekonomikami Európskej únie, pričom každá z nich sa vyznačuje svojimi špecifickými charakteristikami a silnými stránkami, ktoré ich odlišujú od ostatných porovnávaných krajín. Nemecko patrí k jedným z najväčších a najvplyvnejších ekonomík sveta, pričom Francúzsko je jednou z hlavných ekonomík v Európskej únii a je najmä známe svojím kvalitným vzdelávacím a zdravotným systémom. Španielsko naopak dominuje v oblasti kultúry a bohatej histórii čím si priláka mnoho zahraničných turistov a posilňuje tým svoju ekonomiku spolu s cestovným ruchom a Taliansko je považované za významnú európskou ekonomiku v oblasti priemyslu, a to hlavne v automobilovom a módnom odvetví. Cieľom je poskytnúť komplexný pohľad na to, ako rôzne faktory globalizácie môžu ovplyvniť mieru chudoby v rôznych sociálno-ekonomických a politických kontextoch.

3.2 Získavanie dát a metódy ich spracovania

Kľúčovým krokom pre vypracovanie záverečnej práce je získavanie relevantných údajov, ako aj ich následné spracovanie. Tieto údaje sme získavali z rôznych dôveryhodných zdrojov, vrátane internetových databáz, vedeckých článkov, knižných publikácií a

oficiálnych štatistických portálov, čo nám umožnilo zabezpečiť ich objektivitu a relevantnosť pre potreby našej analýzy.

Prvá kapitola sa zameriava na súčasný stav riešenej problematiky, pričom sa opiera o odbornú literatúru, ktorá zahŕňa nielen domáce, ale aj zahraničné zdroje. Čerpali sme z odborných publikácií dostupných v Slovenskej ekonomickej knižnici a overených relevantných internetových zdrojov. Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť čitateľovi komplexné porozumenie základným pojmom, ako sú chudoba a globalizácia, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto práce. Je nevyhnutné, aby boli tieto kľúčové koncepty dostatočne objasnené, pretože tvoria základ pre hlbšie pochopenie analýzy a záver tejto práce.

Druhá kapitola sa zameriava na stanovenie cieľov práce, pričom detailne predstavuje čiastkové ciele, ktoré sme si zvolili ako kroky vedúce k dosiahnutiu hlavného cieľa. Tieto čiastkové ciele nám slúžia ako základ pre konkrétne kroky, ktoré zabezpečujú systematické riešenie danej problematiky.

Tretia kapitola sa zameriava na objekt skúmania, kde si predstavujeme skúmané krajiny a faktory, ktoré zohrávali kľúčovú úlohu pri ich výbere. Rovnako podrobne popisuje postup získavania dát a metodiku, ktorá je použitá pri ich analýze a spracovaní.

Štvrtá kapitola sa zameriava na analýzu výsledkov práce, kde hodnotíme vybrané krajiny na základe grafov, ktoré sme vytvorili pomocou overených údajov z portálu Eurostat. Tieto grafy nám slúžia na vizualizáciu situácie v skúmaných krajinách v priebehu vybraného obdobia, konkrétne rokov 2018 až 2023. Pred každým grafom sa nachádza stručný popis, ktorý objasňuje jeho obsah, pričom sa zameriavame na konkrétne ekonomické ukazovatele, ktoré sú dôležité pre našu analýzu. Na základe grafov interpretujeme výsledky, v rámci ktorých analyzujeme vývoj a stav každej krajiny, pričom identifikujeme aj faktory, ktoré vyvolali pozitívne alebo naopak negatívne zmeny počas celého skúmaného obdobia. Súčasťou tejto kapitoly je aj aplikácia metódy porovnania, tzv. komparatívnej metódy, ktorá nám slúži na poukázanie rozdielov medzi jednotlivými krajinami, z hľadiska faktorov ovplyvňujúcich chudobu a celkový hospodársky vývoj. Prostredníctvom týchto ekonomických ukazovateľov sa zameriavame na vzájomný vplyv globalizácie a chudoby, ktorý nám pomáha lepšie pochopiť, ako tieto faktory spolu súvisia a aký význam majú v kontexte každej krajiny.

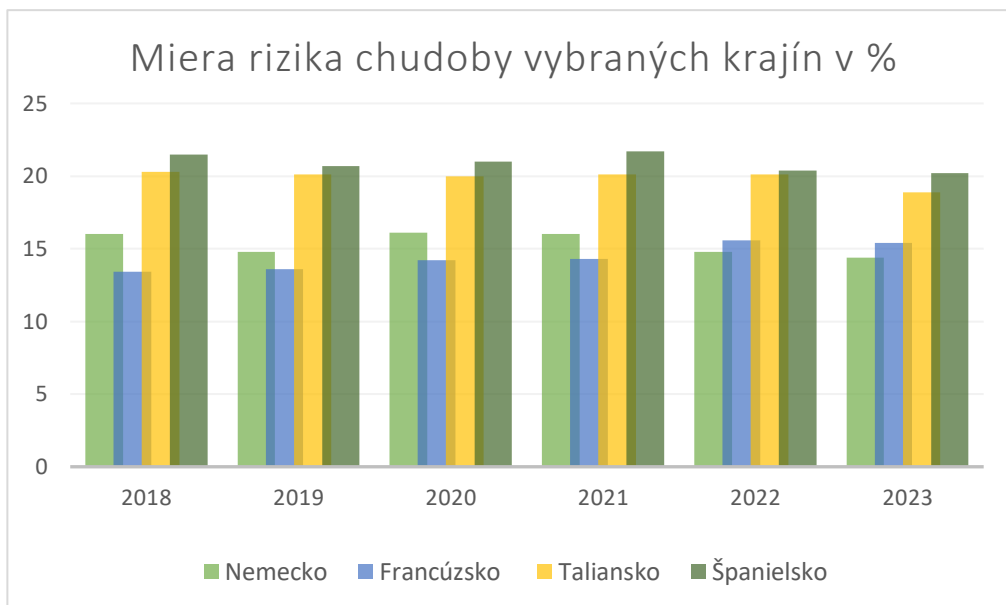
4 Výsledky práce

Chudoba ako sociálno-ekonomický jav je dlhodobým a pretrvávajúcim problémom ľudskej populácie, ktorý ľudstvo sprevádza už niekoľko stáročí a jej prítomnosť sa negatívne odráža na životnej úrovni jednotlivca a stabilite spoločnosti. Cieľom tejto kapitoly je analyzovať a poskytnúť komplexnejší pohľad na aktuálny vývoj chudoby v členských štátoch Európskej únie, pričom budeme klásť dôraz na ekonomické ukazovatele v Nemecku, Francúzsku, Taliansku a Španielsku. Kľúčovým faktorom pri výbere týchto krajín bolo ich významné postavenie v rámci EÚ, podobný počet obyvateľov a demografická rozloha, zároveň rôznorodosť sociálnych systémov a odlišné hospodárske podmienky, ktoré spoločne formujú ich špecifický hospodársky vývoj a spôsobujú sociálno-ekonomické nerovnosti v rámci regiónu. Získané údaje vychádzajú z overených oficiálnych štatistických zdrojov, ktoré nám umožňujú pozorovať vývoj ekonomických ukazovateľov za obdobie rokov 2018 až 2023. Kapitola obsahuje vizuálne vyobrazenie a interpretáciu výsledkov zmien vo vývoji chudoby a ďalších ekonomických ukazovateľov v jednotlivých krajinách, pričom zároveň poukazuje na ich vzájomné prepojenie a spoločný podiel na celkovej ekonomickej výkonnosti štátu.

4.1 Miera rizika chudoby vybraných krajín

Miera chudoby patrí medzi kľúčové ukazovatele v rámci sociálno-ekonomického spektra, pričom jej hlavnou úlohou je skúmať a odhaľovať, aká časť obyvateľstva disponuje príjmami pod hranicou chudoby. Táto hranica sa zvyčajne stanovuje na základe priemerného príjmu jednotlivca v danej krajine a poukazuje na počet ľudí, ktorí nedokážu pokryť základné ľudské potreby.

Graf, ktorý je uvedený nižšie, nám zobrazuje vývoj miery rizika chudoby vo vybraných krajinách Európskej únie v rozhraní rokov 2018 až 2023. Pomocou tohto grafu môžeme porovnať, aký podiel obyvateľstva sa v skúmanom období nachádzal na hranici chudoby, a zároveň sledovať, ako sa tento podiel v priebehu rokov vyvíjal. Umožňuje nám tak lepšie porozumieť sociálno-ekonomickej situácii danej krajiny a zaznamenať obdobia, v ktorých došlo k zhoršeniu alebo zlepšeniu životnej úrovne.

Obr. 1 Miera rizika chudoby vybraných krajín v %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostatu, 2025

Graf nám znázorňuje vývoj miery rizika chudoby v priebehu šiestich rokov v krajinách EÚ. Najvyššou mierou rizika chudoby bolo postihované za celé sledované obdobie Španielsko, ktoré každoročne vykazovalo najvyššie percentuálne hodnoty z vybraných krajín. Hodnoty sa pohybovali v rozmedzí od 20,2 % až po 21,7 %, pričom rok 2021 bol pre Španielsko najkritickejším, kde sa hodnoty vyšplhali na maximum a miera rizika chudoby vzrástla na 21,7 %. Výrazný vplyv na tento ukazovateľ mala práve vysoká inflácia a vtedy ešte nepoznaná pandémia, ktorá postihla nielen štáty EÚ, ale celý svet s extrémnymi dopadmi na ekonomicko-sociálnu stránku štátu. Následne takmer totožné vysoké hodnoty vykazovalo Taliansko, ktoré sa držalo tesne pod 21 % v rozhraní od 20,1 % do 20,3 %. Výrazný vplyv na tento vývoj súvisí s pretrvávajúcimi problémami trhu práce, vysokou nezamestnanosťou a regionálnymi rozdielmi v rámci hospodárskeho vývoja. Práve v Španielsku a Taliansku môžeme sledovať viditeľné dopady globalizácie, ktoré so sebou prinášajú rôzne ekonomické príležitosti, no zároveň prispievajú na zvyšovanie príjmových rozdielov a sociálnej nerovnosti medzi jednotlivcami. Rok 2023 so sebou priniesol pozitívne zmeny v porovnaní s rokom 2022, v ktorom bola miera rizika chudoby vo výške 20,1%, avšak v budúcom roku klesla o 1,2 % a tým dosahovala výšku 18,9 %. Tento údaj jasne vypovedá o tom, že Taliansko bolo v roku 2023 najmenej postihnuté chudobou zo všetkých sledovaných období. Nemecko, ako krajina s jednou z najmocnejších ekonomík EÚ si v priebehu šiestich rokov udržiava stabilnú mieru rizika chudoby a to v hodnotách od 14,4

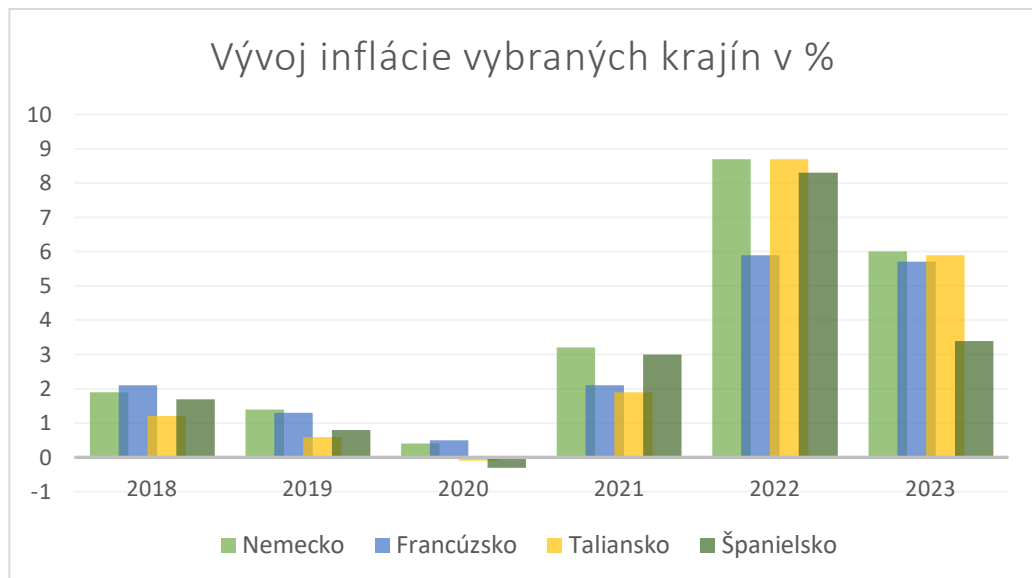
% do 16,1 %, čo je v porovnaní s predchádzajúcimi krajinami výrazný rozdiel. V posledných dvoch rokoch bol zaznamenaný mierny pokles, kedy hodnota pre rok 2022 bola vo výške 14,8 % a v roku 2023 sa ponížila ešte o 0,7 %. Udržateľnosť tohto trendu možno pripísať vysokej zamestnanosti, ktorá je úzko spätá s efektívnym systémom sociálneho zabezpečenia a tiež schopnosťou reagovať na globálne výzvy. Tieto faktory spoločne napomáhajú zmiernovaniu chudoby a zabezpečujú kvalitnejšiu životnú úroveň jednotlivcov. V tomto prípade sa vplyv globalizácie ukazuje ako pozitívny, prejavuje sa v rozvoji priemyslu, zvýšení exportu a zlepšení konkurencieschopnosti na medzinárodných trhoch, čo prispieva k hospodárskemu rastu. Z analýzy nám vyplýva, že Francúzsko je spomedzi všetkých skúmaných krajín umiestnené na najlepšom mieste a to znamená, že má najnižšiu mieru rizika chudoby. Hodnoty sa pohybujú od 13,4 % až po 15,6 %. Tento výsledok je do značnej miery dôsledkom silného štátneho zásahu, ktorý zahŕňa rozsiahly systém sociálnych dávok, podporu zamestnanosti a taktiež kvalitnú zdravotnú starostlivosť, ktorá nielenže prispieva k ochrane zdravia, ale rovnako aj zmierňuje riziko chudoby. Potrebne je však podotknúť, že za posledné roky nastal mierny nárast chudoby, pričom v roku 2018 Francúzsko vykazovalo najnižšiu zaznamenanú hodnotu a to 13,4 %, pričom do roku 2023 sa vyšplhala na 15,4 %. Najviac ohrozené chudobou bolo Francúzsko v roku 2022, kedy hodnoty dosahovali svoje maximum a to 15,6 %. Ide zatiaľ o najvýraznejšie zvýšenie medzi nami skúmanými krajinami. Hlavnou príčinou bola rastúca nezamestnanosť, keď nedostatok príjmu zvýšilo riziko vzniku chudoby a ekonomický pokles spoločne s globálnymi krízami, ktoré so sebou priniesli rastúce náklady na základné ľudské potreby, ako sú energie a potraviny.

4.2 Vývoji inflácie vybraných krajín

Inflácia predstavuje zvyšovanie cenovej hladiny tovarov a služieb v ekonomike počas určitého obdobia. Inými slovami by sa teda dalo povedať, že ide o situáciu, keď si s rovnakým množstvom peňazí môžeme kúpiť menej ako predtým. Najviac postihnutí týmto javom sú práve nízkopríjmové skupiny, ktoré nárast cien základných životných potrieb pociťujú najviac. Tým nám poukazuje na to, aký výrazný vplyv má na vývoj chudoby, pretože nárast cien nám znižuje prístup k bývaniu, potravinám, zdravotnej starostlivosti alebo energiám, čím môže prispieť k zvýšeniu podielu obyvateľstva žijúceho pod hranicou chudoby.

Graf, ktorý nasleduje, je zameraný na vývoj miery inflácie v jednotlivých skúmaných krajinách. Kľúčovou úlohou grafu je zaznamenať a porovnať to, v akých hodnotách sa

inflácia v priebehu analyzovaných rokov pohybovala, aké medziročné zmeny nastali a čo tieto výkyvy ovplyvnilo. Zároveň nám umožňuje lepšie pochopiť hospodársku situáciu jednotlivých štátov a identifikovať obdobia, kedy mohlo dochádzať k zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva v dôsledku rastúcich cien tovarov a služieb.

Obr. 2 Vývoj inflácie vybraných krajín v %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostatu, 2025

Na základe údajov zobrazených v grafe môžeme sledovať dynamický vývoj inflácie za posledných šesť rokov, ktorý odzrkadľuje výrazné zmeny týkajúce sa ekonomickej situácie krajín. Inflácia do roku 2020 bola pomerne stabilná, avšak prudký nárast nastal v posledných rokoch, ktorý bol zapríčinený rôznymi externými faktormi, medzi ktorými zohrávala kľúčovú rolu energetická kríza a pandémia COVID-19. Počas rokov 2018 a 2019 sa inflácia pohybovala v relatívne rovnakých hodnotách v rozmedzí od 0,8 % do 2,1 %, čo sa považuje za optimálnu úroveň, ktorá podporuje udržateľný hospodársky rast. Stabilitu inflácie v tomto období podporovali najmä stabilné ceny energií a pozitívny vývoj svetového obchodu, ktoré vytvárali priaznivé podmienky pre ekonomický rast. V roku 2018 dosahovali najvhodnejšie výsledky spomedzi skúmaných krajín Francúzsko s hodnotou 2,1 % a Nemecko s hodnotou 1,9 %, keďže tieto hodnoty sa približujú k optimálnej miere inflácie, ktorá je odporúčaná centrálnou bankou. Následne, tesne pod Nemeckom, sa umiestnilo Španielsko, ktorého inflácia dosiahla hodnotu 1,7 %, čo bolo nižšie iba o 0,2 % a stále sa dá považovať za vhodnú a optimálnu úroveň. Najnižšiu mieru inflácie za rok 2018 vykazovalo Taliansko, ktorého hodnota dosiahla 1,2 %, čo je stále prijateľná úroveň, avšak spomedzi skúmaných krajín to bola najnižšia hodnota, čím sa umiestnilo na poslednom

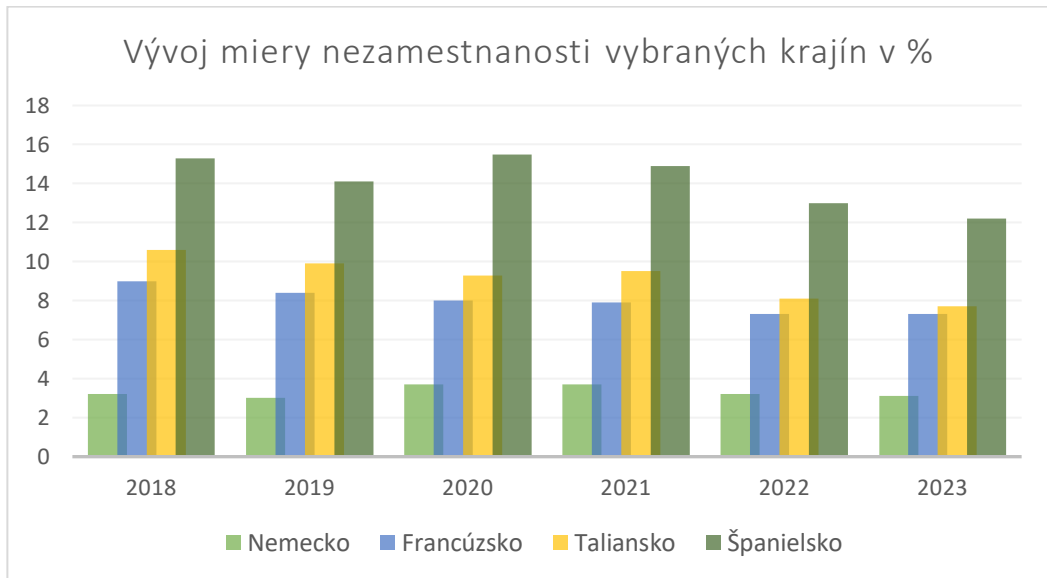
mieste. Nasledujúci rok nepreukázal výrazné zmeny v porovnaní s rokom 2018, keďže hodnoty inflácie klesli iba mierne a pohybovali sa okolo 1 %. Rok 2020 so sebou priniesol najnižšiu nameranú infláciu za celé sledované obdobie, pričom sa dokonca v Taliansku a Španielsku zaznamenala mierna deflácia. Deflácia môže pôsobiť ako pozitívny jav, no z dlhodobého hľadiska je nežiaduca. V Taliansku zaznamenali hodnotu -0,1 % a v Španielsku -0,3 %, výrazný súvis s týmto poklesom mala pandémia COVID-19, ktorá zásadne znížila dopyt po tovaroch a službách, obmedzila mobilitu obyvateľstva a spôsobila dočasné prerušenie prevádzky podnikov a služieb. Nemecko s hodnotou 0,4 % a Francúzsko s hodnotou 0,5 % sa v roku 2020 udržali tesne nad nulou, čo poukazuje na stabilitu ich ekonomík aj v náročnom období, čím sa potvrdzuje ich väčšia odolnosť voči rôznym vonkajším faktorom. Opačným prípadom bol rok 2022, kedy inflácia náramne stúpila a dosiahla svoje najvyššie hodnoty v rámci celého sledovaného obdobia. Najvyššia miera inflácie postihla Nemecko a Taliansko s hodnotou 8,7 %, pričom Španielsko sa umiestnilo tesne pod nimi v hodnote 8,3 %. Relatívne najlepšiu infláciu v roku 2022 malo práve Francúzsko a to 5,9 %. Tento vývoj bol zapríčinený energetickou krízou spôsobenou ruskou inváziou na Ukrajinu, čo výrazne zvýšilo ceny ropy, plynu a elektriny, globálne problémy s dodávkami a nárastom cien potravín. V roku 2023 inflácia začala pomaly ustupovať a najväčšia zmena nastala práve v Španielsku, kde z 8,7 % klesla na 3,4 %. V ostatných sledovaných krajinách inflácia klesala pomalším tempom, pričom najnižší pokles bol zaznamenaný vo Francúzsku, kde sa znížila len o 0,2 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Náhly pokles nastal prostredníctvom zásahov a rôznych opatrení centrálnych bánk, ktoré zvyšovali úrokové sadzby, znižovaním cien energií a obnovením rovnováhy medzi ponukou a dopytom, čím efektívne stabilizovali trhy a prispeli tým k udržaniu ekonomickej rovnováhy. V konečnom dôsledku môžeme zhodnotiť, že rok 2018 bol z celého sledovaného obdobia najlepší z hľadiska miery inflácie pre všetky skúmané krajiny.

4.3 Vývoj miery nezamestnanosti vybraných krajín

Nezamestnanosť vzhľadom na svoje priame dopady na životnú úroveň obyvateľstva je jedným z najdôležitejších ukazovateľov pri vývoji sociálno-ekonomickej situácie v krajinách. Zameriava sa na skupiny ľudí, ktorí si aktívne hľadajú prácu, ale nemôžu ju nájsť.

Nasledujúci graf nám znázorňuje vývoj miery nezamestnanosti v skúmaných krajinách počas sledovaného obdobia. Prostredníctvom tohto grafu je možné sledovať, aké

hodnoty nezamestnanosti jednotlivé krajiny dosahovali, ako sa situácia na trhu práce vyvíjala v priebehu rokov a aké faktory mali dopad na nárasty hodnôt.

Obr. 3 Vývoj miery nezamestnanosti vybraných krajín v %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostatu, 2025

Z údajov v grafe je jasne viditeľné, že Španielsko v posledných šiestich rokoch čelilo výrazne vyššej nezamestnanosti v porovnaní s ostatnými skúmanými krajinami, pričom najväčšia nezamestnanosť bola v roku 2020 a to až 15,5 %. Príčiny tak vysokej nezamestnanosti súviseli s dlhodobými štrukturálnymi problémami na trhu práce, vysokým podielom dočasných zmlúv a rovnako aj výraznou nezamestnanosťou mladých ľudí. Situácia sa výrazne zhoršila v roku 2020 v dôsledku pandémie COVID-19, ktorá negatívne zasiahla kľúčové hospodárske sektory, obmedzila mobilitu obyvateľstva a príchod pracovnej sily, čo viedlo k poklesu zamestnanosti. K pretrvávajúcim problémom prispieva aj nízka produktivita práce, slabý rast miezd a nesúlad medzi zručnosťami potenciálnych pracovníkov a požiadavkami trhu práce. V roku 2023 došlo k miernemu zníženiu, keď nezamestnanosť klesla na 12,2 %, pričom v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zlepšila o 0,8 %, čo je určite pozitívnym signálom, no Španielsko naďalej bojuje s týmto problémom a ostáva nad úrovňou ostatných krajín. Nasledujúcou krajinou s relatívne vyššou nezamestnanosťou je Taliansko, ktoré síce v porovnaní so Španielskom nedosahuje tak vysoké hodnoty, no v sledovanom období sa hodnoty pohybujú od 10,6 % v roku 2018 až po 7,7 % v roku 2023. Podobne ako Španielsko, aj Taliansko už niekoľko rokov čelí vyššej miere nezamestnanosti, ktorá je primárne spôsobená pretrvávajúcimi regionálnymi rozdielmi medzi ekonomicky rozvinutým severom a hospodársky slabším juhom. Jednou

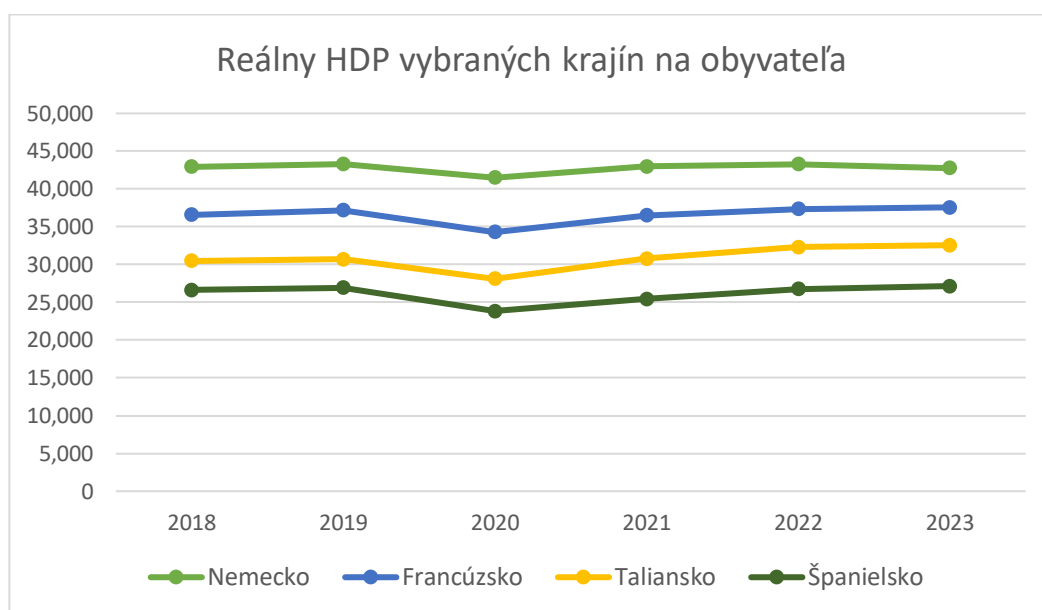
z príčin je aj vysoký podiel dočasných a neistých pracovných zmlúv, ktoré výrazne oslabujú stabilitu pracovného trhu. Je dôležité podotknúť, že Taliansko taktiež čelí problému s nízkou zamestnanosťou mladých ľudí a žien, čo v značnej miere prispieva k celkovému nárastu nezamestnanosti v krajine. Rok 2023 bol pre Taliansko najúspešnejší zo sledovaných období, keď miera nezamestnanosti klesla na 7,7 %. K tomuto pozitívnemu poklesu prispelo úspešné využívanie fondov EÚ, ako aj zlepšujúca sa situácia v južných regiónoch, najmä v Sicílii a Kalábrii, kde došlo k nárastu zamestnanosti. Francúzsko svojimi údajmi o nezamestnanosti pripomína Taliansko, pričom si počas celého sledovaného obdobia udržiava stabilný vývoj. Najvyššia miera nezamestnanosti bola vo Francúzsku zaznamenaná rovnako ako aj v Taliansku v roku 2018, kedy bola na úrovni 9 %. V nasledujúcich rokoch došlo k postupnému miernemu poklesu od 8,4 % v roku 2019 až po 7,3 % v roku 2023, čo predstavuje celkový pokles o 1,7 % za celé skúmané obdobie. Tento každoročný pokles je pre Francúzsko pozitívnym javom, ktorý je spôsobený reformami trhu práce, vďaka ktorým sa zlepšila flexibilita pracovného trhu, znížilo sa daňové zaťaženie firiem a boli zavedené rôzne podpory pre mladých nezamestnaných ľudí. Nemecko, ako najväčšia ekonomika EÚ, si v oblasti nezamestnanosti zachováva vysokú mieru stability aj napriek globálnym vplyvom, ktoré spôsobili mierne negatívne zmeny, no tie zostali v rámci zvládnuteľného rozsahu. Na rozdiel od predchádzajúcich krajín, kde najvyššie miery nezamestnanosti pripadali prevažne na rok 2018, v prípade Nemecka sledujeme mierny nárast v rokoch 2020 a 2021, kedy dosiahla hodnotu 3,7 %. Tento vývoj možno pripísať dôsledkom spôsobených pandemiou COVID-19, ktorá vo veľkej miere obmedzovala hospodárske činnosti, viedla k poklesu dopytu a dočasne prerušila mnohé výrobné a obchodné procesy, čím sa zvýšilo riziko straty zamestnania a negatívne to ovplyvnilo celkový vývoj ekonomiky. V ostatných skúmaných rokoch sa nezamestnanosť pohybovala v rozpätí od 3 % do 3,2 %, čím poukazuje na stabilitu nemeckého trhu práce a jeho schopnosť adaptovať sa na nové výzvy vrátane absorpcie vonkajších ekonomických výkyvov bez výraznej straty pracovných miest.

4.4 Reálny HDP vybraných krajín

Reálny hrubý domáci produkt, skrátene HDP, patrí medzi najvyužívanejšie ukazovatele na posúdenie výkonnosti ekonomiky. Vyjadruje hodnotu všetkých tovarov a služieb, ktoré sa v krajine vyprodukovávajú za určité obdobie, pričom berie do úvahy aj zmenu cien, teda infláciu. Reálny HDP poukazuje na skutočný hospodársky rast, pretože odstraňuje

vplyv zdražovania. V krátkosti hovorí o tom, ako sa ekonomike naozaj darí a či si krajina dokáže udržať stabilný rast.

V nasledujúcom grafe je zobrazený vývoj reálneho HDP, čo nám pomáha lepšie pochopiť, ako sa vyvíjala ekonomická situácia v skúmaných krajinách. Zároveň poukazuje na to, aký výrazný vplyv môže mať na mieru chudoby a ako je úzko spätý s globalizáciou, ktorá má dopad na ekonomický rast a životnú úroveň obyvateľstva.

Obr. 4 Reálny HDP vybraných krajín na obyvateľa

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostatu, 2025

Graf nám potvrdzuje, že Nemecko si opäť dokázalo udržať silnú ekonomickú pozíciu v rámci krajín EÚ počas celého analyzovaného obdobia, čo odzrkadľuje jeho stabilné a konkurencieschopné postavenie z hľadiska HDP na obyvateľa. Spomedzi skúmaných krajín vykazuje najvyšší HDP na obyvateľa, pričom sa hodnoty pohybovali v rozmedzí od 41 480 € až 43 290 €, pričom najväčšia hodnota bola zaznamenaná práve v roku 2019. Tieto hodnoty sú výsledkom stabilného exportu, silnej konkurencieschopnosti rovnako aj vysokého dopytu po kľúčových odvetviach, ako je automobilový priemysel a inžinierstvo. Značný pokles nastal v roku 2020, keď naše životy aj ekonomiky štátov ovplyvňovala v tom čase ešte nepoznaná pandémia COVID-19. Jej dopady výrazne zasiahli hospodársky vývoj štátu, čo sa prejavilo spomalením priemyselnej výroby a obmedzením exportu tovarov a služieb, čím prispela k poklesu HDP na úroveň 41 480 €. V nasledujúcich rokoch prišlo oživenie a ekonomika Nemecka začala opäť naberať na sile a vrátila sa k pôvodným hodnotám, aké boli pred rokom 2020. V roku 2021 sa HDP zvýšilo o 1 510 €, tým dosiahlo

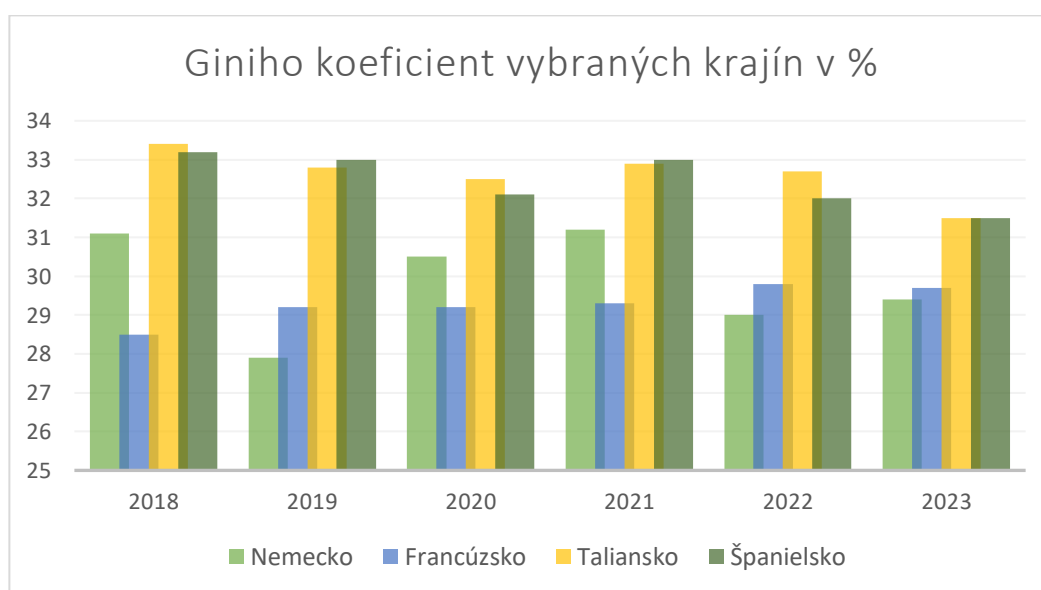
úroveň 42 990 €. Dôvodom nárastu boli rôzne protipandemické opatrenia a kroky, ktoré Nemecko zaviedlo, aby chránilo ekonomiku a udržiavalo si naďalej svoje stabilné postavenie v rebríčku. Z grafu môžeme následne vidieť, že Francúzsko v porovnaní s Nemeckom dosahuje nižšie hodnoty HDP na obyvateľa, hoci rozdiely nie sú extrémne. Francúzska ekonomika je z veľkej časti založená práve na službách, verejnom sektore, ako aj cestovnom ruchu, čo jej dodáva silu a udržiava stabilitu, no zároveň klesá na výkonnosti pri krízových obdobiach, ako sa ukázalo aj v roku 2020. Pandémia COVID-19 so sebou priniesla mnoho striktných a prísnych obmedzení a opatrení, ktoré bránili Francúzsku v rozvoji ich silných stránok, a dôsledkom toho bol pokles úrovne HDP na 34 280 €. Po roku 2020 sa Francúzsko vrátilo k rastu a postupne dosahovalo hodnoty HDP na obyvateľa podobné tým, ktoré boli pred pandémiou, čo svedčí o jeho výbornej schopnosti zotaviť sa po negatívnych dopadoch krízy. Tento trend sa odráža aj v roku 2023, keď bola zaznamenaná najvyššia úroveň HDP na obyvateľa, dosahujúca hodnotu 37 570 €, čím prekonal aj hodnoty pred pandémiou. Hodnoty HDP na obyvateľa pred rokom 2020 dosahovali 36 570 € v roku 2018 a 37 160 € v roku 2019. Taliansko vykazuje nižšie hodnoty HDP na obyvateľa v porovnaní s predchádzajúcimi skúmanými krajinami. Jedným z kľúčových faktorov toho značného rozdielu je už dlhoročný problém s vysokým verejným dlhom a výrazne nižšia produktivita práce. V prvých dvoch skúmaných obdobiach si udržiavalo stabilný vývoj HDP na obyvateľa, ktorý v roku 2018 dosiahol hodnotu 30 470 € a v roku 2019 vzrástol o 210 €, čím dosiahol hodnotu 30 680 €. Ani Taliansko neuniklo negatívnym dôsledkom vyvolaným pandémiou COVID-19, ktoré mali výrazný vplyv na jeho hospodársku situáciu. Na základe vzniknutých obmedzení sa hodnota HDP na obyvateľa v roku 2020 znížila na 28 100 €. Od roku 2021 sa situácia začala vyvíjať pozitívnym smerom a reálny HDP na obyvateľa vzrástol o 2 660 €, pričom v roku 2023 dosiahol svoju najvyššiu hodnotu v celom sledovanom období, a to 32 560 €. Za pozitívnym vývojom stála najmä realizácia Plánu obnovy a odolnosti, ktorý priniesol výrazné investície do rozvoja a inovácií. Dôležitú úlohu zohrala aj podpora malých a stredných podnikov a rastúca zamestnanosť v južných regiónoch krajiny. Španielsko so svojimi hodnotami vykazuje jednoznačne najnižšie hodnoty HDP na obyvateľa spomedzi skúmaných krajín, čo je zrejmé už z grafu. Vývoj HDP na obyvateľa bol rovnako kolísavý ako aj pri predchádzajúcich krajinách, pričom najväčší pokles nastal taktiež počas vypuknutia pandémie COVID-19, a to na hodnotu 23 850 €. V porovnaní s Nemeckom, ktoré dosahuje najlepšie výsledky, je to rozdiel až o celých 17 630 € za rok 2020. Najviac dotknutý bol sektor cestovného ruchu a služieb, ktoré vo veľkej miere udržiavajú ekonomickú stabilitu Španielska. V predchádzajúcich rokoch si udržiavalo

relatívne stabilný, aj keď v porovnaní s ostatnými krajinami nižší vývoj, a to 26 620 € za rok 2018 a 26 930 € za rok 2019. Podobne ako pri ostatných krajinách malo obdobie po roku 2020 pozitívny dopad na HDP, ktorý bol v prípade Španielska spôsobený efektívnym stimulom zo strany EÚ a zlepšujúcou sa turistickou situáciou, na ktorej je Španielsko vo veľkej miere závislé. Vďaka postupnému uvoľneniu pandemických opatrení a obmedzení, ako aj obnove dopytu po službách, ktoré Španielsko ponúka, sa postupom rokov vyšplhalo HDP na obyvateľa až na 27 150 € v roku 2023, čo je doposiaľ najvyššia zaznamenaná hodnota za celé jeho skúmané obdobie.

4.5 Giniho koeficient vybraných krajín

Giniho koeficient sa zameriava na vyjadrenie miery príjmovej nerovnosti v krajine a patrí medzi najvyužívanejšie ukazovatele v praxi. Dôležité je podotknúť, že tento index nadobúda hodnoty od 0 do 1, pričom 0 predstavuje dokonalú rovnosť, v jednoduchosti povedané, všetci obyvatelia disponujú rovnakým príjmom, a hodnota 1 naopak vyjadruje presný opak, teda úplnú nerovnosť. V našom prípade výsledné hodnoty budú uvádzané v rozmedzí od 0 do 100 %. Vyššia hodnota Giniho koeficientu v praxi predstavuje pre krajinu výraznejšie rozdiely medzi bohatými a chudobnými, ako aj nerovnomerné rozdelenie príjmov.

Nižšie uvedený graf sa zaoberá vývojom Giniho koeficientu, ktorý poukazuje na to, ako sa počas šiestich rokov menili príjmové rozdiely v skúmaných krajinách a či tieto rozdiely viedli k vyrovnávaniu, alebo naopak k prehľbovaniu nerovnosti medzi obyvateľmi.

Obr. 5 Giniho koeficient vybraných krajín v %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostatu, 2025

Pri porovnaní vývoja Giniho koeficientu z grafu môžeme sledovať výrazné rozdiely príjmovej nerovnosti medzi jednotlivými skúmanými krajinami. Z grafu je zrejmé, že najnižšie hodnoty príjmovej nerovnosti vykazuje práve Francúzsko, ktoré si udržiava stabilný vývoj počas celého skúmaného obdobia. Najnižšia a zároveň najlepšia zaznamenaná hodnota v rámci Francúzska, ako aj celej skupiny skúmaných krajín, dosiahla hodnotu 28,5 % v roku 2018. V nasledujúcich rokoch sa príjmová nerovnosť mierne zvýšila, pričom v rokoch 2019 a 2020 vykazovalo rovnaké hodnoty 29,2 %. Kľúčovú úlohu v tomto vývoji zohrali reformy daňového systému, ktorých hlavným cieľom bolo spravodlivejšie rozdelenie príjmov medzi obyvateľstvo. Tento vývoj vypovedá o politickom zameraní krajiny, kde sa kladie dôraz na sociálnu ochranu a zlepšenie pracovných podmienok. Francúzsko využilo rôzne efektívne opatrenia na podporu udržania stabilnej zamestnanosti, rovnako ako aj podporu vzdelávacích iniciatív, čo výrazne prispelo k zníženiu príjmových nerovností v krajine. K miernemu nárastu, avšak najvyššiemu za sledované obdobie, došlo v roku 2022, keď zaznamenaná hodnota bola na úrovni 29,8%. Hlavnou príčinou bolo ukončenie pandemických opatrení, čo viedlo k zníženiu príjmov najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva. V nasledujúcom roku hodnota klesla len o 0,1 %, avšak tento vývoj počas celého šesťročného skúmaného obdobia je veľmi stabilný a poukazuje na to, ako sa Francúzsko dokáže vyrovnáť s rôznymi globálnymi výzvami. Nemecko v prvom skúmanom období vykazovalo výrazne vyššiu príjmovú nerovnosť v porovnaní s Francúzskom, a to v roku 2018, kedy bola na úrovni 31,1 %. V nasledujúcom roku však nastal viditeľný pokles, a to až o 3,2 %, čím hodnota klesla na 27,9 %. Týmto výsledkom dokonca prebehlo aj samotné Francúzsko, ktoré si v tomto vývoji drží najstabilnejšie a najnižšie hodnoty príjmovej nerovnosti. Pokles bol spôsobený najmä efektívnym systémom sociálnych dávok, ktorý vo veľkej miere prispel k zníženiu nerovnosti. V priebehu rokov 2020 až 2023, však došlo opäť k miernemu nárastu nerovnosti, pričom sa hodnoty pohybovali v rozmedzí 29 % až 31,2 %. Príčinou bola najmä pandémia COVID-19 a následne obdobie poznačené začiatkom vojenského konfliktu na Ukrajine, kedy sa niektorým domácnostiam znížili príjmy, zatiaľ čo iné domácnosti zaznamenali rast prostredníctvom investícií alebo vďaka oživeniu hospodárstva. Španielsko sa v porovnaní s predchádzajúcimi dvoma krajinami výraznejšie odlišuje a vypovedá o tom, že príjmová nerovnosť je v jeho prípade väčšia. Tieto vyššie hodnoty sú výsledkom viacerých negatívnych faktorov, pričom hlavnú úlohu zohráva najmä vysoká nezamestnanosť. Najvyššia hodnota bola zaznamenaná v roku 2018, a to 33,2

%.

Pozitívnym faktom však je, že v nasledujúcich rokoch dochádzalo k miernemu poklesu. Dokonca aj počas pandémie COVID-19 sa úroveň príjmovej nerovnosti udržala bez výrazných výkyvov, čo svedčí o čiastočne účinných vládnych zásahoch, pričom hodnota bola 32,1 %. K najlepšiemu poklesu došlo až v roku 2023, kde sa hodnota pohybovala na úrovni 31,5 %. Táto pozitívna zmena bola spôsobená oživením trhu práce a zvýšením minimálnej mzdy. Oproti predchádzajúcim krajinám vykazuje Taliansko najvyššiu príjmovú nerovnosť spomedzi všetkých skúmaných krajín. Najvyššia hodnota bola zaznamenaná v prípade Talianska v roku 2018, a to 33,4 % dôsledkom viacerých faktorov. Najzásadnejším problémom sú výrazné regionálne nerovnosti medzi severom a juhom krajiny. Prostredníctvom rôznych opatrení sa tieto hodnoty v nasledujúcich rokoch začali mierne znižovať. V roku 2019 klesla príjmová nerovnosť na úroveň 32,8 % a odvtedy už nepresiahla hranicu 33 %. Ide o pozitívny vývoj, ktorý so sebou prináša prínosy pre obyvateľstvo, avšak v porovnaní s ostatnými krajinami tu nerovnosť zostáva stále najvyššia. Aj keď už spomínaná pandémia COVID-19 výrazne zasiahla aj obyvateľov Talianska, jej hodnoty sa udržali na úrovni 32,5 %, čo predstavuje zlepšenie oproti predchádzajúcim rokom. Najviac bol pritom zasiahnutý sektor služieb a cestovného ruchu. Postupom rokov nerovnosť mierne kolísala a v roku 2021 sa vyšplhala na 32,9 % a v roku 2022 na 32,7 %, čo je však stále priaznivejší vývoj v porovnaní s rokom 2018. Rok 2023 so sebou priniesol zatiaľ najvýraznejšiu zmenu pre Taliansko v príjmovej nerovnosti a Giniho koeficient klesol na úroveň 31,5 %. K tomuto pozitívnemu vývoju prispeli vo veľkej miere zlepšenia situácie na trhu práce, zvýšenie miezd a štátna podpora vo forme sociálnych dávok, ktoré zmiernili príjmové rozdiely medzi niektorými domácnosťami. V konečnom dôsledku, na základe výsledkov z grafu, môžeme povedať, že kľúčovú úlohu pri vývoji Giniho koeficientu v týchto skúmaných krajinách zohráva kvalita ich sociálneho systému, situácia na trhu práce, ako aj ekonomická štruktúra krajiny. Krajiny s lepším hospodárskym vývojom, v našom prípade Francúzsko a Nemecko obstáli v oblasti príjmovej nerovnosti s nižšími rozdielmi medzi obyvateľmi, ako obyvatelia Talianska a Španielska, čo opäť poukazuje na ich silu a skvelú ekonomickú politiku.

5 Diskusia

Účelom tejto kapitoly je poskytnúť komplexný pohľad na vzťah medzi chudobou a globalizáciou, pričom sa zdôrazňuje ich výrazný a silný dopad na krajiny. Kapitola tiež obsahuje vypracovanie návrhov a opatrení na zníženie chudoby a zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie, čím môže krajinám pomôcť efektívnejšie reagovať na tieto globálne výzvy.

Výsledky, ktoré sme získali v praktickej časti tejto práce, nám priniesli dôležité zistenia týkajúce sa vzťahu medzi globalizáciou a chudobou, ako aj ich dopadu na sociálno-ekonomickú situáciu krajín. Pomocou ekonomických ukazovateľov, ktoré sme využili na analýzu v praktickej časti, ako sú miera chudoby, inflácia, nezamestnanosť, reálny HDP či Giniho koeficient, sme mohli sledovať ich úzku spojitosť a vplyv rôznych globálnych výziev na vývoj chudoby v nami skúmaných krajinách.

Prvým skúmaným ekonomickým ukazovateľom bola miera chudoby, ktorá nám jasne poukázala na úzke prepojenie globalizácie a chudoby. Najväčší výkyv bol zaznamenaný najmä v roku 2021, keď kľúčovú úlohu zohrávala pandémia COVID-19. Pandémia negatívne ovplyvnila všetky nami skúmané krajiny, pričom najvýraznejší dopad bol zaznamenaný práve v Španielsku. Pandemické opatrenia prispievali k zvýšeniu chudoby, hlavne v dôsledku uzatvorenia podnikov a zníženia pracovných kapacít. Týmto spôsobom mnohí obyvatelia prišli o prácu, čo následne viedlo k nárastu počtu ľudí žijúcich pod hranicou chudoby a k prehĺbeniu sociálnych nerovností. V nasledujúcich rokoch, po uvoľnení pandemických opatrení, došlo k postupnému oživeniu ekonomiky, obnoveniu cestovného ruchu a zvýšeniu zamestnanosti, čo sa pozitívne ukázalo aj na vývoji miery chudoby. Miera chudoby ako ekonomický ukazovateľ nám poukázala na to, že globálne výzvy ako zdravotné krízy, prudké ekonomické výkyvy či energetická nestabilita môžu výrazne ovplyvniť sociálne podmienky obyvateľstva. Zároveň treba poznamenať, že krajiny s vyspelou a stabilnou ekonomikou a silnou sociálnou politikou, v našom prípade Nemecko a Francúzsko, dokážu takéto krízy zvládať efektívnejšie, čo sa napokon prejavuje aj v nižšom zásahu do ich sociálno-ekonomickej stability.

Druhým skúmaným ukazovateľom bola inflácia, vďaka ktorej sme mohli pozorovať výrazné prepojenie medzi globalizáciou a chudobou. Prudký nárast cien základných potrieb aj nákladov sťažili prístup najmä sociálne slabším skupinám obyvateľstva zabezpečiť si základné ľudské potreby. V mnohých prípadoch to zároveň viedlo k strate zamestnania

v dôsledku príčinou vysokých prevádzkových nákladov, ktoré bolo náročné pokrývať. Práve tieto prudké zmeny sme zaznamenali v rokoch 2020 a 2022, ktoré výrazne ovplyvnili globálnu ekonomickú situáciu. V roku 2020 sa inflácia pohybovala okolo 0% a v prípade Španielska a Talianska došlo až k deflácií. Opačným prípadom bol rok 2022, keď inflácia náramne vzrástla v dôsledku energetickej krízy. Tento vývoj jasne poukazuje na to, ako citlivo inflácia reaguje na globálne udalosti a ako sa jej výkyvy môžu pozitívne alebo negatívne odzrkadliť v každodennom živote ľudí. V dnešnom globalizovanom svete sa inflácia šíri oveľa rýchlejšie a zasahuje viacero krajín naraz a týmto poukazuje na vzájomné prepojenie a väčšiu zraniteľnosť krajín.

Tretím skúmaným ukazovateľom bola nezamestnanosť, ktorá poskytla ďalší dôležitý pohľad na vzťah medzi globalizáciou a chudobou. Rovnako nám poukázala aj na úzku nadväznosť na infláciu, pričom sa ukázalo, v akej veľkej miere tieto dva ukazovatele so sebou súvisia. Zvýšené prevádzkové náklady nútili zamestnávateľov zužovať ich pracovné kapacity, čo viedlo k prehĺbeniu nezamestnanosti. Nezamestnanosť ako ukazovateľ veľmi citlivo reaguje na vonkajšie zmeny a globalizáciu, hlavne ak ide o zmeny v dopyte po pracovnej sile alebo digitalizácii v oblasti výroby. V nami skúmaných krajinách bol zaznamenaný relatívne stabilný vývoj s miernymi výkyvmi, pričom Taliansko a Španielsko bojujú s vysokou mierou nezamestnanosti najmä v dôsledku vysokého verejného dlhu a slabšej hospodárskej politiky. Najvýraznejšie negatívne zmeny boli zaznamenané v rokoch 2018 a 2020, pričom sa situácia na trhu práce začala zlepšovať v roku 2023, predovšetkým v prípade Talianska a Španielska. Na základe získaných údajov sa opäť potvrdzuje, že silnejšie ekonomiky, v našom prípade Nemecko a Francúzsko dokážu reagovať na takéto krízy oveľa rýchlejšie a s menším dopadom na sociálno-ekonomickú stránku štátu. Oproti nim ekonomicky slabšie krajiny, ako Taliansko a Španielsko, sú vystavené vyššej miere nezamestnanosti a čelia rôznym globálnym vplyvom oveľa náročnejšie. Preto je v ich prípade dôležité prijať rásnejšie a efektívnejšie opatrenia na zníženie nezamestnanosti a podporu hospodárskeho rozvoja.

Štvrtým skúmaným ukazovateľom bol reálny HDP, ktorý predstavuje jeden z kľúčových ukazovateľov hospodárskeho rastu krajiny. Tento ukazovateľ nám poskytol celkový pohľad na hospodársky vývoj skúmaných krajín, kde jasne poukázal na to, že Nemecko zo všetkých nami skúmaných krajín má najsilenejšie ekonomické základy a vykazuje najlepší reálny HDP na obyvateľa, vďaka tomu sa umiestňuje v rebríčku medzi krajinami s najlepšimi ekonomikami sveta. Rovnako ako pri ostatných ukazovateľoch aj pri

reálnom HDP má výrazný vplyv vonkajšie prostredie a globálne výzvy, čo sme mohli zaznamenať najmä v rokoch 2020 až 2022, kedy pandémia COVID-19 a energetická kríza spôsobila pokles životnej úrovne obyvateľstva. Práve v tomto prípade môžeme pozorovať nerovnováhu, kde je tenká hranica medzi pozitívami a negatívami globalizácie. Otvorenosť ekonomiky môže krajinám priniesť výhody v podobe rastu, zároveň zvyšovať zraniteľnosť voči globálnym výkyvom. HDP je kľúčovým ukazovateľom, ktorý je nevyhnutný pri znižovaní chudoby a zlepšovaní životnej úrovne obyvateľstva.

Piatym skúmaným ukazovateľom bol Giniho koeficient, ktorý nám poskytol pohľad na príjmovú nerovnosť medzi skúmanými krajinami. Tento ukazovateľ nepoukazuje len na vzťah medzi globalizáciou a chudobou, ale nadväzuje aj na predchádzajúce ukazovatele a ich vzájomnú prepojenosť. Vysoká miera chudoby a nezamestnanosti prehĺbuje príjmovú nerovnosť medzi obyvateľmi. Viditeľné to je najmä v prípade Talianska a Španielska, ktoré po celé skúmané obdobie vykazovali vyššie a horšie hodnoty ako Nemecko a Francúzsko. Giniho koeficient je výborným príkladom toho, že globalizácia môže mať rôzne dopady, pričom v niektorých krajinách prispieva k zlepšeniu hospodárskeho vývoja a rozširovaniu pracovných príležitostí, čím sa minimalizuje nerovnosť, v iných prípadoch však môže výrazne prispieť k prehĺbeniu sociálnej a príjmovej nerovnosti.

V konečnom dôsledku môžeme pozorovať silný vzájomný vzťah medzi všetkými týmito ekonomickými ukazovateľmi, ktoré sú podmienené rôznymi globálnymi výzvami a vplývajú tak na celkový hospodársky vývoj skúmaných krajín, rovnako ako na chudobu, či už v pozitívnom alebo negatívnom zmysle. Dôležité je podotknúť, že hoc globalizácia a chudoba sú rozdielne javy, majú silné prepojenie a vzájomný vplyv.

5.1 Návrhy na redukcii chudoby a zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie

Vo všeobecnosti existuje množstvo opatrení a krokov, ako predchádzať alebo minimalizovať riziká negatívnych dopadov na sociálno-ekonomické systémy krajín. V našom prípade, kde skúmame krajiny Európskej únie s rôznymi ekonomickými situáciami a hospodárskym rozvojom, je potrebné navrhnúť pre Taliansko a Španielsko striktnejšie opatrenia a politiky na zlepšenie v porovnaní s Nemeckom a Francúzskom. Dôvodom sú ich slabšie ekonomické situácie, nižšia úroveň inovácií, vysoká nezamestnanosť a verejné dlhy, ktoré krajiny výrazne oslabujú. Naopak, Nemecko a Francúzsko potrebujú len miernejšie odporúčania na ďalšie vylepšenie. Návrhy a opatrenia pre skúmané krajiny sú nasledovné:

- Flexibilita trhu práce – v prípade Talianska a Španielska by sa ich pozornosť mala upriamiť na vylepšenie flexibility pracovného trhu, rovnako ako podporu mladých a dlhodobo nezamestnaných ľudí, aby ich motivovali k aktívnemu zapojeniu sa do pracovného systému. Kľúčom k zlepšeniu je aj kladenie dôrazu na kvalitnejší vzdelávací systém v krajine a zlepšenie odborných kurzov, čo môže znížiť nezamestnanosť a rovnako aj sociálne nerovnosti medzi obyvateľmi. V prípade ekonomicky silnejších štátov Nemecka a Francúzska by bolo vhodné upriamiť pozornosť na zefektívnenie pracovného trhu a podporu pracovnej mobility.
- Inovácia a digitalizácia – technológie sú neodmysliteľnou súčasťou tejto modernej doby a ich využitie v oblasti výroby a priemyslu môže pomôcť rozšíriť nové odvetvia a zvýšiť tak konkurencieschopnosť krajiny na trhu spolu s novými pracovnými príležitosťami, čo je výhodné predovšetkým pre Taliansko. Naším odporúčaním je investovať do inovácií v Taliansku, najmä v odvetví automobilového priemyslu, čo by prispelo k efektívnejšiemu rozvoju a zníženiu nerovnosti. Naopak Španielsko známe svojou kultúrou a tradičnými odvetviami, by mohlo na zlepšenie nerovnosti a v boji proti chudobe modernizovať práve tieto silné stránky, ako sú poľnohospodárstvo a cestovný ruch, pričom by sa viac zamerali na ochranu životného prostredia a modernizáciu. Tieto kroky by Španielsku výrazne pomohli prispôbiť sa globálnym trendom a zlepšiť svoje postavenie na medzinárodnom trhu.
- Sociálna podpora – V krajinách, kde je miera chudoby vyššia, v našom prípade ide o Španielsko a Taliansko, je kľúčové posilniť sociálno-ekonomickú stránku krajiny. Potrebne je zlepšiť a klásť dôraz na systém sociálnych dávok, hlavne v oblasti zdravotnej starostlivosti, vzdelania a podpory nezamestnanosti, pričom sa treba zamerať na najslabšie a najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva. V prípade Nemecka a Francúzska, ktoré už majú vytvorené silné sociálne systémy, odporúčame zamerať sa na kladenie dôrazu na väčší sociálny program, minimalizáciu negatívnych dopadov a zabezpečenie toho, aby ani najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva neostali pod hranicou podpory.
- Zníženie verejného dlhu – Taliansko a Španielsko čelia už roky vysokému verejnemu dlhu, čo vo veľkej miere brzdí ich rozvoj a obmedzuje tieto krajiny

v rozrastaní sa v rôznych ekonomických či sociálnych oblastiach. V tomto prípade je potrebné sa zamerať na rozumnú fiškálnu politiku, ktorá zabezpečí udržateľný hospodársky rozvoj. Medzi kľúčové opatrenia by malo patriť najmä zníženie výdavkov a zároveň prispieť k investovaniu do vzdelávania a inovácií krajiny. V prípade Talianska by bolo vhodné efektívnejšie využívať Európsky fond pre regionálny rozvoj a nástroje na obnovu a odolnosť, ktoré tvoria súčasť plánu NextGenerationEU. Tento plán sa primárne zameriava na digitalizáciu a podporu zamestnanosti mladých ľudí na trhu práce v rámci programu Garanzia Giovani. Pre Španielsko by bolo z hľadiska posilnenia trhu práce a zlepšenia sociálnej ochrany vhodné upriamiť pozornosť na reformy v rámci programu de Inclusión Social. Rovnako dôležité je v tomto prípade efektívne využívanie eurofondov z Plánu obnovy, transformácie a odolnosti, ktoré sa zameriavajú na podporu domácich malých a stredných podnikov, ako aj na rozvoj digitalizácie a inovácií. Tieto opatrenia môžu dlhodobo podporiť rast HDP, ako aj prispieť k stabilizácii verejných financií. Nemecko a Francúzsko, ako krajiny s vyspelými ekonomikami, by mali naďalej udržiavať takt nastavenú politiku a investovať do dlhodobej stability verejných financií, aby sa v prípade globálnych kríz vyhli nežiaducim dopadom. V posledných rokoch Nemecko venuje pozornosť podpore národných klimatických fondov a posilňovaniu sociálneho systému prostredníctvom Sociálneho kódexu II, ktorého hlavnou úlohou je zabezpečenie základných životných potrieb. V prípade Francúzska je vhodné aj naďalej sa zameriavať na systém solidárnej pomoci a zlepšovať ekonomickú stránku krajiny prostredníctvom iniciatívy „France Relance“, ktorá je financovaná z európskych a štátnych zdrojov.

Záver

Táto záverečná práca sa zaoberala analýzou sociálno-ekonomických aspektov chudoby v kontexte globalizačných procesov. Jej hlavným cieľom bolo identifikovať kľúčové faktory, ktoré prispievajú k vzniku a prehlbovaniu chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj zhodnotiť vplyv vybraných ekonomických ukazovateľov na vzťah medzi chudobou a globalizáciou. Výsledky práce poukázali na to, že globalizácia, hoci prináša technologický pokrok a hospodársky rast, môže zároveň výrazne prispievať k zvyšovaniu nerovnosti medzi obyvateľmi a k prehlbovaniu regionálnych rozdielov.

Analýza vybraných krajín poukázala na rôzne výzvy, ktorým tieto krajiny čelili v oblasti chudoby počas celého skúmaného obdobia. Na základe výsledkov bolo zrejmé, že vplyv globalizácie na sociálno-ekonomický vývoj krajín sa líšil a to v závislosti od ich ekonomickej štruktúry a vnútropolitických rozhodnutí krajín. V prípade Nemecka, ktoré má silnú ekonomiku a rozvinutý sociálny systém, bol vplyv globalizácie vo veľkej miere pozitívny. Rovnako to bolo aj v prípade Francúzska, ktoré vykazovalo relatívne stabilné hodnoty počas celého sledovaného obdobia. Naopak, krajiny ako Taliansko a Španielsko čelili väčším problémom v oblasti nezamestnanosti a príjmovej nerovnosti, čo poukazuje na náročnejšie zvládanie globálnych výziev.

Na základe získaných údajov bolo možné identifikovať kľúčové faktory, ktoré prispievajú k prehlbovaniu chudoby, ako aj návrhy na efektívnejšie opatrenia na zmiernenie negatívnych dopadov, ktoré sú spôsobené globalizáciou. Zároveň sa zdôraznila potreba klásť dôraz na politiku sociálnej inklúzie a ekonomické reformy, ktoré by pomohli zabezpečiť udržateľný rozvoj.

Týmto spôsobom nám táto záverečná práca poukazuje aj na to, že sa nezaobera iba súčasnými výzvami, ale aj návrhmi a odporúčaniami na smerovanie politiky, ktorá je jednou z hlavných podmienok zlepšenia sociálno-ekonomickej situácie vybraných krajín. V budúcnosti bude pre krajiny nevyhnutné naďalej pokračovať v monitorovaní dopadov globalizácie na chudobu a zároveň klásť dôraz na opatrenia a hľadať nové kroky, ktoré by zabezpečili rovnováhu medzi rastom a sociálnou spravodlivosťou.

Zoznam použitej literatúry

ALKIRE, Sabina, a kol. 2020. Revising the Global Multidimensional Poverty Index: Empirical Insights and Robustness. [Online] 2020. [Dátum: 01. 03 2025.] Dostupné na: <https://ophi.org.uk/publications/RP-56a>.

BOWEN, Gordon a BOWEN, Richard. 2024. Globalisation Versus Deglobalisation in the Fashion Industry. [Online] 2024. [Dátum: 04. 03 2025.] Dostupné na: https://doi.org/10.1007/978-3-031-35589-9_16.

CÍBIK, Lukáš a KÓŇA, Andrej. 2024. Ekonómia a ekonomika. [Online] 2024. [Dátum: 15. 03 2025.] Dostupné na: <https://fsvucm.sk/wp-content/uploads/2024/01/Ekonomia-a-ekonomika-Vychova-k-demokratickemu-obcianstvu-a-kriticckemu-mysleniu.pdf>. 978-80-974655-8-2.

COLLIER, Paul. 2018. The downside of globalisation: Why it matters and what can be done about it. [Online] 2018. [Dátum: 15. 03 2025.] Dostupné na: <https://doi.org/10.1111/twec.12543>.

DECERF, Benoit. 2022. Absolute and Relative Poverty Measurement. [Online] 04 2022. [Dátum: 06. 02 2025.] Dostupné na: <https://hdl.handle.net/10986/37325>.

DOTTER, Caroline - KLASSEN, Stephan. 2017. The Multidimensional Poverty Index: Achievements, Conceptual and Empirical Issues. [Online] 2017. [Dátum: 24. 02 2025.] Dostupné na: <https://hdl.handle.net/10419/162856>.

DUDÁŠ, Tomáš a kol. 2017. *Svetová ekonomika*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2017. s 211 ISBN 978-80-225-4352-1.

DUDOVÁ, Iveta a kol. 2018. *Sociálna politika*. s.l. : Wolters Kluwer, 2018. s. 132. ISBN 978-80-555-2257-3.

DŽAMBAZOVIČ, Roman. 2007. Priestorové aspekty chudoby a sociálneho vylúčenia. *SLOVENSKÁ AKADÉMIA VIED*. [Online] 2007. [Dátum: 10. 02 2025.] Dostupné na: <https://www.sav.sk/journals/uploads/02031209DZAMBAZOVIC.pdf>. 0049-1225..

GWESHENGWE, Blessing - HASSAN, Noor Hasharina. 2020. Defining the characteristics of poverty and their implications for poverty analysis. [Online] 19. 05 2020. [Dátum: 20. 02 2025.] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/23311886.2020.1768669>. 2331-1886.

HOŠOFF, Boris. 2024. Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky. *Ekonomický ústav SAV*. [Online] 03. 03 2024. [Dátum: 18. 03 2025.] Dostupné na: https://ekonom.sav.sk/uploads/journals/451_hosoff_a_kol_vapse_2024_pdf_web_eu_sav.pdf. 978-80-7144-347-6.

JUSKO, Peter a kol. 2021. Chudoba ako teoretický a praktický problém . [Online] 2021. [Dátum: 15. 02 2025.] Dostupné na: <https://fzsp.truni.sk/sites/default/files/dokumenty/e-kniznica/doi/Chudoba-ako-teoreticky-a-prakticky-problem-zbornik-vedeckych-studii.pdf>. 978-80-568-0222-9.

MCBRIDE, Stephen - WISEMAN, John. 2000. Globalisation and its Discontents. *Springer Nature Link*. [Online] 13. 06 2000. [Dátum: 01. 03 2025.] Dostupné na: <https://doi.org/10.1057/9780333981610..> 978-0-333-77552-3.

MOORE, Henrietta L., a kol. 2023. Prosperity in the Twenty-First Century: Concepts, Models and Metrics. [Online] 22. 06 2023. [Dátum: 02. 03 2025.] Dostupné na: <https://doi.org/10.14324/111.9781800084452>. 978-1-80008-445-2.

REVENGA, Ana - GONZALEZ, Anabel. 2017. Trade has been a global force for less poverty and higher incomes. *World Bank*. [Online] 02. 02 2017. [Dátum: 16. 03 2025.] Dostupné na: <https://blogs.worldbank.org/en/developmenttalk/trade-has-been-global-force-less-poverty-and-higher-incomes>.

STEGGER, Manfred B. 2020. Globalization: A Very Short Introduction. [Online] 2020. [Dátum: 05. 03 2025.] Dostupné na: <https://books.google.sk/books?id=43XnDwAAQBAJ>. 978-0-19-884945-2.

STIGHLITZ, Joseph E. 2017. Globalization and Its Discontents Revisited: Anti-Globalization in the Era of Trump. [Online] 2017. [Dátum: 07. 03 2025.] Dostupné na: https://books.google.sk/books/about/Globalization_and_Its_Discontents_Revisi.html?id=3skpDwAAQBAJ&redir_esc=y. 978-0-393-35516-1.

UNITED NATIONS. 2024. Message on the International Day for the Eradication of Poverty. *UNIS*. [Online] United Nations Information Service Vienna, 14. 10 2024. [Dátum: 27. 2 2025.] Dostupné na: <https://unis.unvienna.org/unis/pressrels/2024/unisgsm1448.html>.

UNITED NATIONS. 2023. Sustainable development goals. *UNIS*. [Online] United Nations Information Service Vienna, 2023. [Dátum: 26. 02 2025.] Dostupné na: https://unis.unvienna.org/unis/en/topics/sustainable_development_goals.html.

WORLD BANK. 2025. Poverty Overview. *World Bank*. [Online] 07. 04 2025. [Dátum: 10. 04 2025.] Dostupné na: <https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview>.

YAMAMORI, Toru. 2018. The Smithian ontology of 'relative poverty': revisiting the debate between Amartya Sen and Peter Townsend. [Online] 2018. [Dátum: 20. 02 2025.] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/1350178X.2018.1561081>.

ZHOU, Qihuan. 2022. The Positive and Negative Aspects of Globalization. *BCP Social Sciences & Humanities* . [Online] 26. 03 2022. [Dátum: 01. 03 2025.] Dostupné na: <https://bcpublication.org/index.php/SSH/article/view/514>. 565-567.